

ΟΦΙΤΙΚΑ ΝΕΑ

ΔΙΜΗΝΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΠΟΝΤΙΑΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ "ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ"
Ν. ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΑΣ Ν. ΠΙΕΡΙΑΣ

Δ' ΠΕΡΙΟΔΟΣ Αρ. Φύλλου 94 - Καλομηνάς - Κερασινός (Μάιος - Ιούνιος) 2012

Εκδηλώσεις Μνήμης για την Γενοκτονία του Ποντιακού Ελληνισμού

Την Κυριακή 20 Μαΐου πραγματοποιήθηκαν με πρωτοβουλία των ποντιακών συλλόγων του Νομού Πιερίας και σε συνεργασία με τον πολιτιστικό οργανισμό του Δήμου Κατερίνης οι εκδηλώσεις μνήμης της Γενοκτονίας του Ποντιακού Ελληνισμού. Οι εκδηλώσεις ξεκίνησαν από την Παρασκευή 18 Μαΐου με ομιλίες σε όλα τα σχολεία του Νομού στα οποία διανεμήθηκε έντυπο υλικό από μέλη των ποντιακών συλλόγων. Το Σάββατο 19 Μαΐου στην κεντρική πλατεία της πόλης με πρωτοβουλία των νεολαίων των ποντιακών σωματείων πραγματοποιήθηκε ολονύκτιο. Οι εκδηλώσεις συνεχίστηκαν την Κυριακή 20 Μαΐου με την επιμνημόσυνη δέηση στον Ιερό Ναό Αγίας Αικατερίνης και ακολούθησε κατάθεση στεφάνων στο μνημείο του πόντιου ακρίτα στην πλατεία Γενοκτονίας, απ' όλους τους φορείς του Νομού Πιερίας παρουσία των εκκλησιαστικών, πολιτικών και στρατιωτικών αρχών του Νομού. Το απόγευμα της ίδιας μέρας πραγματοποιήθηκε με πρωτοβουλία των νεολαίων των συλλόγων ποδηλατοδρομία μνήμης στην οποία συμμετείχε πέρα από τους νε-

ολαίους των ποντιακών συλλόγων και η ποδηλατική απόδραση Κατερίνης με πολλά μέλη. Η ποδηλατοδρομία μνήμης έγινε περιφερειακά της πόλης της Κατερίνης με τελικό προορισμό την πλατεία Ελευθερίας στο κέντρο της πόλης, όπου συνεχίστηκαν οι εκδηλώσεις μνήμης με ομιλία από τον κ. Βενιαμίν Καρακωστάνογλου, Διδάκτορα Νομικής του

Α.Π.Θ και τέως Αντιδήμαρχο Δήμου Θεσσαλονίκης, με θέμα: << Η Γενοκτονία των Ελλήνων του Πόντου και το Διεθνές Δίκαιο >>. Οι φετινές εκδηλώσεις έκλεισαν με καλλιτεχνικό πρόγραμμα από την μικτή χορωδία των ποντιακών συλλόγων του Νομού, με απαγγελίες και προβολή του οδοιπορικού της Γενοκτονίας του Ποντιακού Ελληνισμού.

ΟΦΙΤΙΚΟ ΣΥΝΑΠΑΝΤΕΜΑ 2012

11 -12 Αυγούστου

στη Νέα Τραπεζούντα Πιερίας

Όπως κάθε Αύγουστο έτσι και φέτος ο Σύλλογος Αλέξανδρος Υψηλάντης Νέας Τραπεζούντας Πιερίας, διοργανώνει το << Οφίτικο Συναπάντεμα >> το Σάββατο 12 και την Κυριακή 13 Αυγούστου στο χώρο της κεντρικής πλατείας του χωριού. Εδώ και χρόνια η εκδήλωση αυτή αποτελεί σημείο αναφοράς και συνάντησης όλων των Οφιτών, που βρίσκονται διάσπαρτοι σε πολλές πόλεις και χωριά της πατρίδας μας αλλά και Οφιτών που διαμένουν στο εξωτερικό. Το Δ. Σ του Συλλόγου καλεί όλα τα μέλη του, του συγχωριανούς, τους απανταχού Οφίτες και φίλους του Συλλόγου να παραβρεθούν στο << Οφίτικο Συναπάντημα >> προκειμένου όλοι μαζί να διασκεδάσουμε και να χορέψουμε με καλή παραδοσιακή ποντιακή μουσική. Στο καλλιτεχνικό πρόγραμμα θα συμμετέχουν:

Σάββατο 11 Αυγούστου:

Λύρα: Παναγιώτης Ασλανίδης
Τραγούδι: Γιώτης Γαβριηλίδης
Λύρα: Γιώργος Ζαπουνίδης
Τραγούδι: Σάββας και Κώστας Ζαπουνίδης
Ντραμς: Βαγγέλης Παραδεισόπουλος
Λύρα: Αλέξανδρος Αλχαζίδης

Κυριακή 12 Αυγούστου:

Λύρα: Ματθαίος Τσαχουρίδης
Τραγούδι: Γιάννης Κουρτίδης
Λύρα- Τραγούδι: Χρήστος Συρανίδης
Λύρα: Βαγγέλης Παραδεισόπουλος
Ντράμς: Τριαντάφυλλος Γαργαετίδης
Αρμόνιο: Κώστας Αντωνιάδης

Με τιμή το Δ. Σ του Συλλόγου.

Αποχαιρετιστήρια γιορτή του νηπιαγωγείου Ν. Τραπεζούντας

Με την λήξη της σχολικής χρονιάς ,πραγματοποιήθηκε στον ποντιακό Σύλλογο Υψηλάντης μια εξαιρετική και ζεστή σχολική γιορτή του νηπιαγωγείου Ν. Τραπεζούντας

Στη γιορτή παρευρέθηκαν ο πρόεδρος του Ποντιακού συλλόγου Υψηλάντη κ.Β. Παραδεισόπουλος, ο πρόεδρος τοπικής κοινότητας Ν.Τραπεζούντας κ. Κ. Πετρίδης,η πρόεδρος τοπικής κοινότητας Κάτω Ιωάννη κ Ελένη

Το νηπιαγωγείο παρουσίασε την Μουσικοχορευτική παράσταση <<Σαν παλιό σινεμά>> διανθισμένη με τραγούδια από τον παλιό κινηματογράφο. Οι θεατές που γέμισαν την αίθουσα συμμετείχαν με ρυθμικά χειροκροτήματα και σιγοψιθυρίζοντας τα τραγούδια που τους θύμιζαν τη δική τους εποχή.

Η αυλαία έπεσε με πρωταγωνιστές τους γονείς που προσέφεραν πλούσιο μπουφέ με γλυκά και αναψυκτικά.

Στο τέλος η προϊσταμένη Μακρίδου Παναγιώτα ευχαρίστησε τους συντελεστές της παράστασης και

όλους όσους βοήθησαν στην πραγματοποίηση της, όπως: α)τον πρόεδρο του ποντιακού συλλόγου Υψηλάντη κ.Παραδεισόπουλο για την παραχώρηση της αίθουσας β)το σύλλογο γονέων γ)τον κ.Κοκκινίδη για την ηχοληψία δ)το τμήμα ζωγραφικής Ν.Τραπεζούντας για τη βοήθεια στη δημιουργία των σκηνικών και τέλος την συνάδελφο Παρασκευή Γεωργιάδου Βασιλειάδου για την όμορφη συνεργασία μας.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Θερμές ευχαριστίες σε όλους τους συμπολίτες μας, τις εμπορικές επιχειρήσεις και τους φορείς του Νομού Πιερίας οι οποίοι συνέβαλλαν στην αποκατάσταση της οικίας του Κου Πετρίδη Κωνσταντίνου του Σωκράτη, στην Νέα Τραπεζούντα, μετά από εκδήλωση πυρκαγιάς. Η βοήθεια τους, τόσο η οικονομική όσο και η παροχή εθελοντικής εργασίας, υπήρξε καθοριστική και πολύτιμη, με αποτέλεσμα την αποκατάσταση της κατοικίας σε σύντομο χρονικό διάστημα.

Οικογένεια Κων/νου. Σ. Πετρίδη- Όλγας Ταρασίδου
Τα μέλη της προσωρινής επιτροπής
για την αποκατάσταση των ζημιών της κατοικίας

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΑ

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Μορφωτικού Ποντιακού Συλλόγου «Αλέξανδρος Υψηλάντης» Νέας Τραπεζούντας Πιερίας, ευχαριστεί:

1. Τον Κο **Τσιμπικάκη Κλεάνθη** για την προσφορά στον Σύλλογο μας εννέα (9) πινάκων ζωγραφικής με θέμα τον Πόντο και μουσικού αρχαικού υλικού με δημοτικά και λαϊκά τραγούδια.
2. Τον Κο **Τανιμανίδη Στέφανο**, επίτιμο Πρόεδρο της Π.Ο.Π.Σ. για τη δωρεά του βιβλίου του «Η ΗΧΩ ΤΗΣ ΚΑΜΠΑΝΑΣ ΤΟΥ ΠΟΝΤΟΥ».
3. Την Κα **Αθανασάκη Άννα** για την δωρεά στο Σύλλογο μας λογοτεχνικών βιβλίων.
4. Την Κα **Λαδοπούλου Σωτηρία** για την δωρεά του βιβλίου : « ΑΛΗΣΜΟΝΗΤΕΣ ΠΑΤΡΙΔΕΣ, Ο ΗΡΩΙΚΟΣ ΠΟΝΤΟΣ, του καθηγητή Ευστάθιου Πελαγίδη, Εκδόσεις Τζιαμπίρης Πυραμίδα», όπως επίσης και την δωρεά ενός χάρτη του Πόντου.

Τα βιβλία του Συλλόγου είναι γνωστό ότι είναι στην διάθεση του κοινού προς ανάγνωση μέσω της δανειστικής βιβλιοθήκης του συλλόγου.

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΜΕΛΩΝ

ΜΕ ΣΚΟΠΟ ΤΗΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΑΙΜΑΤΟΣ

Το Δ.Σ. του Συλλόγου ομόφωνα αποφάσισε την προσπάθεια δημιουργίας τράπεζας αίματος με σκοπό την κάλυψη αναγκών σε αίμα της τοπικής κοινωνίας αλλά και όσων συνανθρώπων μας έχουν ανάγκη. Προκειμένου να λειτουργήσει η τράπεζα αίματος και να προσέλθει το τμήμα αιμοδοσίας του Γενικού Νοσοκομείου Κατερίνης στο χωριό μας για αιμοληψίες, απαιτείται ένας ικανοποιητικός αριθμός εθελοντών αιμοδοτών, ηλικίας 18-65 ετών, οι οποίοι θα δίνουν αίμα σε τακτική εθελοντική βάση.

Προς τούτο, όσοι μπορούν και θέλουν να καταστούν εθελοντές αιμοδοτές παρακαλούνται να ενημερώσουν τη γραμματέα του συλλόγου Κα Δέσποινα Σουντουλίδου, στο τηλέφωνο 23510 91122, προκειμένου να καταρτισθεί μία λίστα ονομάτων και ακολούθως να ενημερωθεί το τμήμα αιμοδοσίας του Γενικού Νοσοκομείου Κατερίνης ώστε να προσέλθει για αιμοληψίες. Οι αιμοληψίες μπορούν να πραγματοποιούνται και Κυριακές, εφόσον συγκεντρωθεί ικανοποιητικός αριθμός εθελοντών αιμοδοτών, δηλαδή άνω των 30 ατόμων.

Με τιμή
Το Δ.Σ. του Συλλόγου

Ενημερωτική επιστολή προς τους συνδρομητές-συνδρομήτριες της εφημερίδας «Οφίτικα Νέα»

Αγαπητοί συνδρομητές-συνδρομήτριες της εφημερίδας του συλλόγου μας, όπως γνωρίζεται η ιστορική μας εφημερίδα εκδίδεται εδώ και πολλά χρόνια και συγκεκριμένα από το 1983 σαν ΝΕΑ ΤΟΥ ΟΦΗ και από το 1996 έως σήμερα με την τωρινή της ονομασία ΟΦΙΤΙΚΑ ΝΕΑ. Όλα αυτά τα χρόνια το κόστος έκδοσης της εφημερίδας καλύπτεται από την ετήσια συνδρομή των 10 ευρώ, την οποία καταβάλλουν οι συνδρομητές της και τους ευχαριστούμε πολύ.

Τα τελευταία δύο χρόνια έγιναν σημαντικές αυξήσεις στο κόστος έκδοσης της εφημερίδας (ταχυδρομικά τέλη – γραμματόσημα – εκτύπωση – σελιδοποίηση – φάκελοι) με αποτέλεσμα να επιβαρυνθεί οικονομικά η έκδοση της εφημερίδας ανά έτος κατά 2.000 ευρώ.

Όπως γίνεται αντιληπτό η έκδοση των Οφίτικων

Νέων καθίσταται προβληματική και μέσω αυτής της επιστολής, σας ενημερώνουμε και σας παρακαλούμε όσοι και όσες δεν έχετε πληρώσει την συνδρομή σας να την πληρώσετε σε εύλογο χρονικό διάστημα, ώστε να συνεχιστεί απρόσκοπτα η έκδοση των ΟΦΙΤΙΚΩΝ ΝΕΩΝ.

Τρόποι Πληρωμής της συνδρομής.
Επιταγή – Έμβασμα – Εφημερίδα Οφίτικα Νέα στο όνομα Παπαργυροπούλου-Λυκίδου Μαρία.

Μέσω Τραπεζής
Εθνική Τράπεζα: 373/296174-11
Eurobank- Εργασίας: 0026-0210-15-0100477219
Από το Δ.Σ. του Συλλόγου και την συντακτική επιτροπή της εφημερίδας.

Η ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΜΑΣ

Ενημερώνουμε τους φίλους του συλλόγου μας ότι έχει αναρτηθεί στο διαδίκτυο η ιστοσελίδα του με διεύθυνση www.ipsilantis.gr.

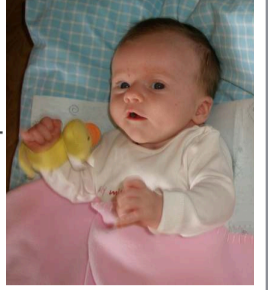
Η ιστοσελίδα περιέχει το ιστορικό του συλλόγου μας και τα διάφορα τμήματα του με τις δραστηριότητες τους. Υπάρχουν ιστορικά και λαογραφικά στοιχεία για την επαρχία του Όφειως στον Πόντο. Υπάρχει αρχείο σε μορφή PDF της εφημερίδας του Συλλόγου μας «ΟΦΙΤΙΚΑ ΝΕΑ»

Επίσης ο επισκέπτης μπορεί να δει το φωτογραφικό αρχείο με φωτογραφίες από τις δραστηριότητες του Συλλόγου αλλά και με φωτογραφίες από την ζωή των κατοίκων της Νέας Τραπεζούντας από την ίδρυσή της έως και σήμερα. Ο επισκέπτης της μπορεί επίσης να ενημερωθεί για την ίδρυση της Νέας Τραπεζούντας από τους πρόσφυγες που ήρθαν από τον Όφι του Πόντου.

ΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΜΑΣ

Γεννήσεις:

Την Παρασκευή 2 Μαρτίου ο Mateo Rooney και η Κλεονίκη Rooney – Μαυροπούλου κάτοικοι Α-δελαΐδας Αυστραλίας απέκτησαν κόρη την οποία και βάπτισαν στη συνέχεια και της έδωσαν το όνομα Alice- Isabel Rooney - Μυροπούλου

Την Κυριακή 3 Ιουνίου ο Χρήστος Αδαμίδης πρώην μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του Συλλόγου μας, και η Σοφία Λέου απέκτησαν δίδυμα κοριτσάκια.

Βαπτίσεις:

Την Κυριακή 3 Ιουνίου στον Ιερό Ναό Ζωοδόχου Πηγής Νέας Τραπεζούντας Πιερίας, ο Σεϊταρίδης Ανδρέας και η Ανδρομάχη Μηλιώτη, βάπτισαν την κόρη τους με ανάδοχο τον Τουμάση Στυλιανό που έδωσε στη νεοφώτιστη το όνομα Ιωάννα.

Την Κυριακή 3 Ιουνίου στον Ιερό Ναό Τιμίου Σταυρού Κατερίνης, ο Αλχαζίδης Αναστάσιος και η Τσιντζιλί Βασιλική βάπτισαν την κόρη τους με ανάδοχο τον Μπαλαούρα Αντώνιο που έδωσε στη νεοφώτιστη το όνομα Ελένη.

Την Κυριακή 10 Ιουνίου στον Ιερό Ναό Προφήτου Ηλία Ρυακίων Πιερίας, ο Κακάνης Γεώργιος και η Σαλαβάτη Μαρία βάπτισαν την κόρη τους με ανάδοχο την Μιχαηλίδου Βάσω που έδωσε στη νεοφώτιστη το όνομα Παναγιώτα.

Απεβίωσαν:

Την Δευτέρα 7 Μαΐου 2012 απεβίωσε ο Χατζηγιαννίδης Ανδρέας του Βασιλείου, κάτοικος Κατερίνης, ετών 70, κηδεύτηκε στην Κατερίνη.

Την Πέμπτη 31 Μαΐου 2012 απεβίωσε η Ζανέτα Μαρία σύζ. Ιωάννη κάτοικος Νέας Τραπεζούντας ετών 83, κηδεύτηκε στη Νέα Τραπεζούντα.

Την Παρασκευή 21 Ιουνίου 2012 απεβίωσε ο Τερζίδης Γεώργιος του Βασιλείου ετών 81, κηδεύτηκε στη Νέα Τραπεζούντα

Το Σάββατο 23 Ιουνίου 2012 απεβίωσε ο Αθανασιάδης Παναγιώτης του Κωνσταντίνου κάτοικος Νέας Τραπεζούντας ετών 81, κηδεύτηκε στη Νέα Τραπεζούντα.

Την Κυριακή 24 Ιουνίου 2012 απεβίωσε η Ζανέτα Κυριακή σύζ. Γεωργίου κάτοικος Κατερίνης ετών 99, κηδεύτηκε στη Νέα Τραπεζούντα.

Την Πέμπτη 5 Ιουλίου απεβίωσε ο Πολυχρονίδης Κωνσταντίνος του Βασιλείου, κάτοικος Νέας Τραπεζούντας ετών 84, κηδεύτηκε στη Νέα Τραπεζούντα.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ ΓΙΑ ΤΑ «ΟΦΙΤΙΚΑ ΝΕΑ»

Γεωργιάδης Αλ. Ηλίας	25
Γεωργιάδης Αλέξανδρος	10
Παπαδοπούλου-Ράντου Ανδρομάχη	10
Κωνσταντινίδου Μιχαηλίνα	10
Δανιηλίδης Λεωνίδα	15
Καλαϊτζίδου-Τσαγκαλίδου Αναστασία	10
Χαρίτογλου Βασίλειος	20
Χαρινός Σταύρος	10
Αδαμίδης Αλ. Βασίλειος	20
Κ.Ε.Κ. Δίαυλος	50
Ταταρίδης Ανδρέας	10
Παπαδόπουλος Κ. Νικόλαος	30
Μαυρόπουλος Ιωακείμ	15
Παπαδόπουλος Στυλιανός	10
Πανόπουλος Κωνσταντίνος	10
Κοκκινίδου-Σταμάτη Μαριάνθη	20
Σπανού Άννα	10
Μαλεζάς Χαρίτων	10
Γεωργίου Ελένη	20
Εφραιμίδης Ιωανν. Δημήτριος	20
Σεϊταρίδης Θ. Παντελής	10
Σεϊταρίδης Π. Χρήστος Ιερέας	10
Καραγιαννίδης Δημήτριος	10

ΟΦΙΤΙΚΑ ΝΕΑ

Δίμηνη έκδοση
ΤΟΥ ΠΟΝΤΙΑΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ "ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ"
Ν. ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΑΣ ΠΙΕΡΙΑΣ

Υπεύθυνος σύμφωνα με το νόμο ο πρόεδρος του Συλλόγου
ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ : Βασίλης Παραδεισόπουλος 6937054415

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Τηλέφωνο - Fax: 23510 91291, E-mail: ipsilantis@hol.gr
WEB SITE : www.ipsilantis.gr

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

Δ.Σ. Συλλόγου

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Τερζίδης Αριστείδης

Μεγαλόπουλος Ιωάννης

Σεϊταρίδης Δημοσθένης

Τερζίδης Βασίλειος

Σελιδοποίηση: Κανελλάτος Σπύρος - 23510 73333

Εκτύπωση: Τυπογραφείο "Παναγιώτης" - 23510 23625

ΕΤΗΣΙΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Εσωτερικού

Φυσικά πρόσωπα: 10 ευρώ

Σύλλογοι - Κοινοότητες: 30 ευρώ

Τράπεζες - Επιχειρήσεις Α.Ε. 45 ευρώ

Εξωτερικού:

Για χώρες Ευρώπης 25 ευρώ

Για άλλες Ηπείρους 30 δολ. ΗΠΑ

Επιταγές - εμβάσματα:

Παπαργυροπούλου - Λυκίδου Μαρία

60100 Νέα Τραπεζούντα

*Χειρόγραφα δημοσιευμένα ή μη δεν επιστρέφονται

*Τα κείμενα εκφράζουν τις απόψεις των συντακτών τους

και όχι του Συλλόγου "ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ"

19 ΜΑΙΟΥ: ΗΜΕΡΑ ΜΝΗΜΗΣ Ο ΞΕΡΙΖΩΜΟΣ

Γράφει ο Ανδρέας Ελ. Ταταρίδης

Δεν κομίζω γλαύκα εις Αθήνας αν πω, ότι η πατρίδα μας, η Ελλάδα μου, είναι μία χώρα με ένδοξη και Μαρτυρική ιστορία, όπου ηρωισμοί και θυσίες συμπορεύονται! Τι να πρωτοθυμηθεί κανείς; Την πολιορκία του Μεσολογγίου; Την σφαγή της Χίου; το ολοκαύτωμα του Αρκαδίου; Το ολοκαύτωμα της Νάουσας; Το ηρωικό Σούλι; Τι;...

Αλλ' αρκούμαστε σ' αυτό το μικρό δειγματολόγιο κι' ερχόμαστε στο σήμερα, όπου η πολιτεία, ορθότατα πράττουσα, έχει καθορίσει, με ειδικά Διατάγματα της, να εορτάζονται μεγαλοπρεπώς οι επέτειοι αυτών των ιστορικών γεγονότων, διότι έτσι τιμώνται οι νεκροί μας και διατηρείται η Εθνική Μνήμη!

Και φυσικά οι Επέτειοι αυτοί γίνονται με την συμμετοχή Κλήρου και Λαού, προεξαρχουσών, κατά περίπτωση, των αρχών του κέντρου ή της περιφέρειας! Όμως υπήρχε μία - ας μου επιτραπεί η έκφραση -παράλειψη από μέρους της πολιτείας προς τους Ποντίους! Αλλά τι έγινε στους Πόντιους και η πολιτεία τους αγνόησε; Πολύ - πολύ σύντομα θα πω τα εξής, για να καταλήξω εκεί που θέλω να καταλήξω: Οι Πόντιοι, λοιπόν, όπως και οι άλλοι Έλληνες της Μ. Ασίας και της Καππαδοκίας, είναι Ιστορικώς βεβαιωμένο, ότι ήσαν ΡΙΖΩΜΕΝΟΙ από πολλών αιώνων (πριν εγκατασταθούν οι Τούρκοι σ' αυτές τις περιοχές, ορμώντες από τα βάθη της Ασίας) στις προγονικές εστίες των, που σήμερα τις αποκαλούν (οι Πόντιοι και οι Μικρασιάτες) Αλησμόνητες Πατρίδες της Ανατολής!

Αλλά, θέλημα Θεού, αυτός ο καθαρός ατόφιος Ελληνισμός να έρθει στιγμή και να εξολοθρευτεί βαναύσως και ασπλάχνως από τους Τούρκους! Φυσικά απ' αυτό το μακελειό κάποιος επέπρωτο να επιζήσουν και να έλθουν, ως πρόσφυγες στην Γη της Μητέρας Πατρίδας

Με ματωμένη την καρδιά, με την ψυχή στο στόμα, αφήσανε τα σπίτια τους και όλα τα αγαθά τους, απ' τον Τούρκο να σωθούν, το τρομερό θηρίο, όλου του Πόντου οι Έλληνες και πρόσφυγες γινήκαν, με σπαραγμό και δάκρυα και την πατρίδα αφήκαν
Δέσποινα Βαλαβάνη

Ελλάδας, αληθινά σωματικά και ηθικά ράκη! Κι' αυτή η φυγή και αυτή η εγκατάσταση των προσφύγων έγινε μετα την τραγική κατάληψη της Μικρασιατικής Εκστρατείας, που καταγράφηκε στη νεότερη Ιστορία μας ως Μικρασιατική Καταστροφή.

Δεν θ' αναφερθούμε στα αίτια της Μικρασιατικής καταστροφής, γιατί αυτό είναι δουλειά Στρατιωτικών και Πολιτικών Αναλυτών. Πρέπει όμως να πούμε ότι, στον ξολοθρεμό τόσων χιλιάδων; Ελλήνων και στον ξεριζωμό; άλλων τόσων από τις Αλησμόνητες πατρίδες των, συνετέλεσε η προσπάθεια (κακή κατά μας, καλή κατά τους Τούρκους) ενός ισχυρού Στρατιωτικού και Πολιτικού μαζί του Μουσταφά Κεμάλ! Για τους Τούρκους υπήρξε ο Πατέρας «τους» (εξ ου και απεκλήθη Αττατούρκ), ο αναμορφωτής του νέου Κράτους των. Για μας, στάθηκε ο μοιραίος άνθρωπος, ο σκληρός και απηνής διώκτης μας!!! Κατάφερε να αναδιοργανώσει τον Τουρκικό στρατό κατά τα Ευρωπαϊκά πρότυπα, αλλά ταυτόχρονα εμφύσησε στους συμπατριώτες του, τον φανατισμό και το μίσος καθ' ημών και πέτυχε!

Ταυτόχρονα ενίσχυσε παντοiotρόπως την δράση των ενόπλων άτακτων (τσετών), οι οποίοι εφόνευαν, εβίαζαν, ελήστευαν κλπ, τό Ελληνικό στοιχείο άσπλαχνα και άδικα.

Για τους δυστυχείς ποντίους, φόβητρο της περιοχής των, είχε καταστεί ο διαβόητος σφαγέας Τοπάλ Οσμάν! Και ως πολύτιμος συνεργάτης και καθοδη-

γητής του Κεμάλ επελέγη ο αναμορφωτής του -τότε- Τουρκικού - Στρατού, Γερμανός στρατηγός Φον Λίμαν Σάντερς, ο οποίος για τις «καλές» του υπηρεσίες προς τους Τούρκους, επήρε, απ' αυτούς, και τον τίτλο του πασά!!! Ο Γερμανός αυτός, λοιπόν, υπέδειξε στον Κεμάλ τον εκτοπισμό των Ελλήνων από τα Τουρκικά παράλια και τη απώθηση των στα ενδότερα της Τουρκίας. Οπότε, δι' αυτού του τρόπου, οδηγούμενοι οι Έλληνες σε ατελείωτες πορείες νησι-κοί και κακουχούμενοι, πέθαιναν οι περισσότεροι από πείνα και τις κακουχίες! Κι' ήταν αυτοί, γυναϊκόπαιδα και ηλικιωμένοι, γιατί οι νεαροί άντρες εστρατεύοντο βιαίως στα διαβόητα Αμελέ Ταμπουρού (Τάγματα Εργασίας), όπου εργαζόμενοι εξοντωτικά και σπιζόμενοι υποτυπωδώς, οι περισσότεροι απέθνησκαν από υπερκόπωση και ασπία!!! Αυτή η σατανικής έμπνευσης μέθοδος, στάθηκε ικανή να χάσουν την ζωή τους χιλιάδες -χιλιάδων Έλληνες. Κι' αυτή η απάνθρωπη πράξη δημιούργησε (ειδικά για την περιοχή του Πόντου) την περίφημη γενοκτονία των Ποντίων, που κόστισε τη ζωή σε 353.000 ψυχές!

Αυτά όλα τα γνωρίζω και από σχετικά βιβλία, που έχω στην κατοχή μου, και από αφηγήσεις των αιμνήστων γονέων μου, που υπέστησαν τις μαρτυρικές πορείες, αλλά επέπρωτο να διασωθούν τελικώς από μία Φιλανθρωπική Αμερικανική Οργάνωση, που ανέλαβε την προστασία και μεταφορά τους στην Ελλάδα το 1923, εννοείται άνευ των γο-

νέων τους, που «φρόντισαν» οι Τούρκοι να τους εξαφανίσουν από προσώπου Γης!!! Μετά, ερχόμενοι ως πρόσφυγες εις την Ελλάδα οι γονείς μου (και όχι μόνον αυτοί), υπέστησαν άλλα βάσανα, που είχαν σχέση με την αποκατάσταση των και τον τρόπον επιβιώσεως των, αλλ' επί τέλους, ευρίσκοντο εν ασφαλεία και ηρεμία, ελεύθεροι και ήσυχoi, στην Γη της Μητέρας Πατρίδας Ελλάδας!!!

Αυτό, λοιπόν, το τόσο τρομερό σε πραγματοποίηση γεγονός, της Γενοκτονίας των Ποντίων, ύστερα από τόσες δεκαετίες και χάρις στις συντονισμένες ενέργειες των Ποντιακών Σωματείων και την συνηγορία των Ποντίων Βουλευτών, ή τότε Κυβέρνηση το έφερε στην Βουλή και η Βουλή ψήφισε ειδικό Νόμο, τον Νόμο 2193/8-3-1984, όπου «ορίζεται η 19η Μαΐου ως ημέρα Μνήμης της Γενοκτονίας, των Ελλήνων του Πόντου».

Έτσι, η Ελληνική Πολιτεία τιμά πλέον, κάθε χρόνο, αυτή την ημερομηνία, τα θύματα της Γενοκτονίας των Ποντίων με Θρησκευτικό Μνημόσυνο στις Εκκλησίες και άλλες ανάλογες εκδηλώσεις!

Ωστόσο, εμείς, από την πλευρά μας, ως γόνοι θυμάτων αυτής της Γενοκτονίας, εκφράζουμε μια ευχή: αυτή η απαίσια λέξη Γενοκτονία ν' απαλειφθεί από το Λεξιλόγιο των όποιων ισχυρών της Γης και αντ' αυτής να ενισχυθεί η ΑΓΑΠΗ, η ΚΑΛΟΣΥΝΗ και η ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ μεταξύ των Λαών της Γης! Και φυσικά να ταγιωθεί η ΕΙΡΗΝΗ!!!

Υ.Γ. Για λόγους αντικειμενικότητας και δικαιοσύνης, πρέπει να αναφέρουμε ότι, πριν από τους Ποντίους, τα «αγαθά» της Γενοκτονίας από τους Τούρκους, δοκίμασαν οι Αρμένιοι! ... Αλλ' αυτοί πέτυχαν ν' αναγνωρισθεί Διεθνώς η Γενοκτονία των, εμείς ακόμη δεν το πετύχαμε!

Νόμος 2193/8-3-1984

Η 19η Μαΐου καθιερώνεται ως ημέρα μνήμης της γενοκτονίας των ελλήνων του Πόντου.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

Άρθρο 1

Ορίζεται η 19η Μαΐου ως ημέρα μνήμης της γενοκτονίας των Ελλήνων του Πόντου.

Άρθρο 2

Ο χαρακτήρας, το περιεχόμενο ο φορέας και ο τρόπος οργάνωσης των εκδηλώσεων μνήμης καθορίζονται με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, ύστερα από γνώμη των πλέον αναγνωρισμένων Ποντιακών σωματείων.

Άρθρο 3

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευση του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεση του ως νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 7 Μαρτίου 1994

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

Γ. Μεγαλόπουλος - Θ. Δαρδαβέσης - Ε. Λιβιεράτος

Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ 1878 ΣΤΟΝ ΟΛΥΜΠΟ

Χάρτες από τη συλλογή του Γιάννη Μεγαλόπουλου

του Γιάννη Μεγαλόπουλου

Στην εποχή μας, εποχή μεταβάσεων από το παλιό στο νέο, εποχή που την χαρακτηρίζει η απόσυρση του κεφαλαίου από τις χώρες του ευρωπαϊκού νότου μέχρι τώρα, εποχή όπου διακρίνονται προς το παρόν τοπικά ακόμη η διόγκωση του αριθμού των απελευσμένων και η διεύρυνση της αδικίας, προϋποθέσεις όλες μιας άρχουσας περιόδου αναταραχής και βίας, έγιναν τα εγκαίνια της έκθεσης χαρτών από τη συλλογή συγχωριανού μας και συλλέκτη Γιάννη Μεγαλόπουλου, στο φιλόξενο χώρο της Φιλοπρωτοκλήτου Αδελφότητας Ανδρών Θεσσαλονίκης, ιστορικού συλλόγου με πλούσια εθνική δράση. Η διάρκεια της έκθεσης ορίστηκε από τις 13/06 έως 30/06/2012.

Το θέμα της χαρτογραφικής έκθεσης είναι η επανάσταση του 1878 στον Όλυμπο.

Συνδιοργανωτές της έκθεσης η Φιλόπρωτος Αδελφότης Ανδρών Θεσσαλονίκης, ο Δήμος Κατερίνης και η Εθνική Χαρτοθήκη. Στους χάρτες που εκτέθηκαν παρουσιάζονται εθνογραφικά, ιστορικά και διπλωματικά τεκμήρια των συγκρουόμενων συμφερόντων των μεγάλων δυνάμεων της εποχής, Αγγλίας, Γαλλίας, Ρωσίας, Γερμανίας, όπως και του ανταγωνισμού των λαών των Βαλκανίων για το μερίδιο που τους αναλογούσε από την διάλυση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Επίσης αποτυπώνεται η ελληνική προσπάθεια για την πραγματοποίηση της Μεγάλης Ιδέας και των Εθνικών ιστορικών δικαιών.

Συνοπτικά δε τα γεγονότα έχουν ως εξής:

ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

Κατά τη δεκαετία του 1870 το Ανατολικό Ζήτημα διέρχεται την τελευταία και πιο περίπλοκη φάση του, ιδιαίτερα σημαντική για τα απελευθερωτικά κινήματα στα Βαλκάνια. Σε λίγα μόλις χρόνια, σημαντικά γεγονότα λαμβάνουν χώρα: Η ίδρυση της Βουλγαρικής Εξαρχίας το 1870, η Ανατολική Κρίση το 1875 και ο Ρωσοτουρκικός πόλεμος του 1877-78. Ο ελληνικός κόσμος, εντός και εκτός επικράτειας του ελληνικού κράτους, βρίσκεται σε αναβρασμό και επαναστατικά κινήματα οργανώνονται και εκδηλώνονται στην Κρήτη, τη Θεσσαλία και την Ήπειρο, επιδιώκοντας την ένωση με την Ελλάδα, η κατάσταση

στη Μακεδονία όμως, εμφανίζεται περισσότερο περίπλοκη. Η προοπτική να περιληφθεί η περιοχή σε ένα σχεδιαζόμενο Βουλγαρικό κράτος φαίνεται ιδιαίτερα πιθανή. Η κρίση του ρωσοτουρκικού πολέμου ωστόσο, υπήρξε κρίσιμη για την ωρίμανση των συνθηκών για μία επανάσταση, καθώς η κατάσταση ειδικά στην κεντρική και δυτική Μακεδονία φαίνεται να φτάνει στο απροχώρητο με τον οικονομικό μαρασμό, την αλόγιστη φορολογία, τις επιδρομές άτακτων στην ύπαιθρο και τους θρησκευτικούς φανατισμούς της εποχής.

Μεσούσης της Ανατολικής Κρίσης, και κατά τη διάρκεια του ρωσοτουρκικού πολέμου του 1877-78, σωματεία, ενώσεις και αδελφότητες στην Αθήνα οργανώνουν καθημερινά λαϊκά συλλαλητήρια, πιέζοντας την κυβέρνηση να κηρύξει τον πόλεμο στην Τουρκία, τασόμενη στο πλευρό των Ρώσων. Παράλληλα, εταιρείες όπως η Αδελφότης με ιδρυτή τον μακεδονικής καταγωγής λοχαγό Κ. Ισχύμαχο, η Εθνική Άμυνα με πρόεδρο τον ιστορικό Κ. Παπαρηγόπουλο και η Μακεδονική Επιτροπή, αποτελούμενη από τους Ι. Παναζίδη, Γ. Παπαζήση, Ν. Χαλκιόπουλο, Λ. Πασχάλη και Στ. Δραγούμη, προετοιμάζουν με τη σύμφωνη γνώμη των υπουργών τότε Χ. Τρικούπη και Θρ. Ζαΐμη και οργανώνουν εξεγέρσεις στις υπόδουλες επαρχίες.

Η Επανάσταση του Ολύμπου, μέρος μιας γενικότερης εξέγερσης στη Μακεδονία που είχαν υποκινήσει ο πρόξενος στη Θεσσαλονίκη Κωνσταντίνος Βατικιώτης και ο Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης Ιωακείμ Γ', μετέπειτα Πατριάρχης Ιωακείμ ο Μεγαλοπρεπής, σε συνεργασία με τις μακεδονικές οργανώσεις της Αθήνας, με πρωταγωνιστές τον Παύλο Καλλιγά και τον Στέφανο Δραγούμη, και με τη συμμετοχή των οπλαρχηγών του Ολύμπου και πρωτεργάτη τον αρχηγό των Βλάχων του Σελίου Παύλου Πατραλέξη, εκδηλώθηκε στις αρχές του 1878, μεσούντος του ρωσοτουρκικού πολέμου. Το σχέδιο, στο οποίο ήταν μνημένοι κι άλλες γνωστές προσωπικότητες των γειτονικών επαρχιών (Α. Άββοτ στη Θεσσαλονίκη, Α. Τσιούπλης στη Βέροια, Περδικάρης στη Νάουσα κ.ά.) περιλάμβανε αποβάσεις στην Πιερία, την Χαλκιδική αλλά και την Ανατολική Μακεδονία, με απώτερο σκοπό την επαφή με τα ρωσικά στρατεύματα που βρίσκονταν στη Βουλγαρία. Την ίδια εποχή εκδηλώνονται αντίστοιχα κινήματα στην Κρήτη, τη Δυτική Μακεδονία και την Ήπειρο.

Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

Τον Φεβρουάριο του 1887, αποβιβάζεται στην Πλάκα του Λιτόχωρου ο λοχαγός Κοσμάς Δουμπιώτης με σώμα πεντακοσίων εθελοντών, όπου συναντά τους οπλαρχηγούς του Ολύμπου: μεταξύ άλλων, τους Τόλιο και Γιαννάκη Λάζο, Γεώργιο Ζαχείλα, Μιχάλη Τζίμα, Κ. Ψίρα, Αποστολίδη, Νικόλαο Βλαχάβα, Θεμιστοκλή Δομούζα, Καραπατάκη, Δήμο και Αχιλλέα Χατζάρου, Ιωάννη Διαμαντή, Ζήση Σωτηρίου. Στην προετοιμασία και εξάπλωση εξάλου της επανάστασης στην περιοχή, συστηματική εργασία μεταξύ των μνημένων στην Επανάσταση σε Κο-

λινδρό, Κατερίνη, Βέροια, Νάουσα και Θεσσαλονίκη, είχαν κάνει ο αρχηγός των Βλάχων του Βερμίου Παύλος Πατραλέξης, καθώς και ο επίσκοπος Κίτρους Νικόλαος, που τηρούσαν επαφές με τον πρόξενο Κωνσταντίνο Βατικιώτη.

Σύμφωνα με το σχέδιο δράσης, μετά την απόβαση στο Λιτόχωρο, που επιλέχθηκε λόγω της ευνοϊκής για τον ανεφοδιασμό γεινιάση του με τη θάλασσα, το σώμα του Δουμπιώτη θα χωριζόταν στα δύο: το ένα θα κατευθυνόταν Βόρεια και το άλλο θα προωθούσε την επανάσταση στις περιοχές της Κοζάνης, Καστοριάς, Φλώρινας και Μοναστηρίου, μεταφέροντας ταυτόχρονα όπλα και πολεμοφόδια.

Στις 19 Φεβρουαρίου συγκροτείται η Προσωρινή Κυβέρνηση της Μακεδονίας, με πρόεδρο τον Ευάγγελο Κοροβάγκο και με τη συμμετοχή του δραστήριου και δημοφιλούς γιατρού Αθανάσιου Αστερίου από το Λιβάδι, η οποία απευθύνει προκήρυξη προς τους προξένους των Δυνάμεων στη Θεσσαλονίκη για την ένωση της Μακεδονίας με την Ελλάδα. Την ίδια μέρα υπογράφεται η Συνθήκη του Αγίου Στεφάνου για τη λήξη του ρωσοτουρκικού πολέμου, η οποία προβλέπει τη δημιουργία μεταξύ άλλων της Μεγάλης Βουλγαρίας, από τον Δούναβη έως το Αιγαίο και από τον Δρίνο έως τη Μαύρη Θάλασσα, συμπεριλαμβανομένης της Μακεδονίας εκτός της Χαλκιδικής. Την επόμενη μέρα κηρύσσεται η επανάσταση στον Κολινδρό από τον επίσκοπο Κίτρους Νικόλαο, με τη συμμετοχή των οπλαρχηγών Βαγγέλη Χοστέβα και Παναγιώτη Καλόγηρου και σχεδόν συγχρόνως συγκροτείται η Επαναστατική Επιτροπή στον Βούρινο της Κοζάνης, με πρόεδρο τον κοσινότη Ιωάννη Γκοβεντάρο, γραμματέα τον Αναστάσιο Πηχεώνα και στρατιωτικό αρχηγό τον οπλαρχηγό Ιωσήφ Λιάτη. Η αθρόα συρροή περίπου 2000 εθελοντών στο σώμα του Δουμπιώτη ωστόσο, σε συνδυασμό με αδυναμίες στην οργάνωση του σχεδίου, σύντομα εξαντλεί τα αποθέματα των όπλων.

Η ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ

Η Επανάσταση προσωρινά φαίνεται να πετυχαίνει, καθώς εξαπλώνεται στα χωριά των Πιερίων και του Βερμίου, καταλαμβάνονται τα περάσματα στον Αλιάκμονα και το κάστρο του Πλαταμώνα με τους 15 άνδρες της φρουράς, τα πυροβόλα και λίγες τουρκικές οικογένειες, ενώ ο Οθωμανός διοικητής της Κατερίνης Ντερβίς Μπαμπά συμφωνεί στην παράδοση της πόλης. Η διστακτικότητα όμως της επίσημης Ελλάδας να εμπλακεί πλήρως στον πόλεμο, αδυναμίες στην οργάνωση και στον έγκαιρο εξοπλισμό των ντόπιων, λάθη τακτικής των επαναστατών, η απεμπλοκή του τουρκικού στρατού από τις ανάγκες του πολέμου με τους Ρώσους, αλλά και διαρροή πληροφοριών από τον διερμηνέα στο βρετανικό προξενείο της Θεσσαλονίκης και τσιφλικά της περιοχής Γ. Μπίτσιο, είχαν τραγικά αποτελέσματα: Τουρκικά στρατεύματα από τη Θεσσαλονίκη φτάνουν στην περιοχή, η Κατερίνη ανακαταλαμβάνεται από τον Ασάφ Πασά, όπως και ο Κίτρος και η Κατερινόσκαλα. Το αδικαιολόγητα αφύλαχτο Λιτόχωρο καταλαμβάνεται χωρίς μάχη και πυρπολείται, ενώ ένα μεγάλο φορτίο όπλων που περιμένασαν οι επαναστάτες πέφτει στα χέρια των Οθωμανών. Στον Κολινδρό ο επίσκοπος Νικόλαος πυρπολεί τη Μητρόπολη, ενώ 3.000 περίπου άμαχοι από τα Παλατίσια, τη Μελίκη, το Νεόκαστρο κ.ά. χωριά καταφεύγουν στη Μονή Αγίων Πάντων όπου αποκλείονται χωρίς εφόδια. Στην προσπάθειά τους να διαφύγουν από τα σώματα των Οθωμανών, τριακόσιες περίπου οικογένειες αμάχων σφαιριάζονται. Στους άμαχους του Λιτόχωρου που είχαν καταφύγει στη Μονή Αγίου Διονυσίου επιτράπηκε η αποχώρηση την τελευταία στιγμή με επέμβαση του Βατικιώτη και των προξένων Αγγλίας και Ιταλίας.

Ο Δουμπιώτης, ο επίσκοπος Νικόλαος και οι υπόλοιποι οπλαρχηγοί με όσους ένοπλους επαναστάτες τους ακολουθούν, δεν προλαβαίνουν να Βοηθήσουν στην άμυνα, αποσύρονται σε ανταρτοπόλεμο στον Όλυμπο περιμένοντας ενισχύσεις και όταν αυτές δεν έρχονται, υποχωρούν προς τη Θεσσαλία. Η ανακωχή υπογράφεται στο Σμόκοβο στις αρχές Μαΐου, παρουσία άγγλων αντιπροσώπων.

Ο ΑΠΟΗΧΟΣ

Οι προξενικές εκθέσεις της εποχής για τα γεγονότα που ακολούθησαν για μήνες στη Μακεδονία περιγράφουν με λεπτομέρειες τις πυρπολήσεις χωριών στον Όλυμπο, τις καταδίωξεις των αμάχων μέσα στον Βαρύ χειμώνα, τις ομαδικές εκτελέσεις, τους βασανισμούς γερόντων και παιδιών και τους άγριους βιασμούς γυναικών. Η αποτυχία της Επανάστασης του Ολύμπου ωστόσο και οι μεγάλες καταστροφές

τους επόμενους μήνες, δεν επηρέασαν τις εξελίξεις στη Δυτική Μακεδονία, όπου το ανταρτικό κίνημα που εμφανίζεται μεταξύ της Συνθήκης του Αγίου Στεφάνου και πριν το συνέδριο του Βερολίνου, από την Κοζάνη μέχρι το Μοναστήρι, συνεχώς αυξάνεται αναμένοντας υποστήριξη. Είναι πάντως εξαιρετικά σημαντικό ότι με την Επανάσταση του Ολύμπου και τις κινήσεις στη Δυτική Μακεδονία, εκφράστηκε η ελληνική αντίδραση στους όρους της Συνθήκης του Αγίου Στεφάνου και ενισχύθηκε σημαντικά η ελληνική διπλωματία στο Συνέδριο του Βερολίνου τον Ιούνιο-Ιούλιο του 1878, όπου τέθηκε για πρώτη φορά επίσημα θέμα προσάρτησης στο ελληνικό κράτος περιοχών της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Στο Βερολίνο, τα "κέρδη" για την Ελλάδα είναι τελικά η άμεση διατήρηση του status quo της Μακεδονίας και της Θράκης, νότια της Ροδόπης και η ειδική απόφαση για έναρξη διαπραγματεύσεων μεταξύ της Ελλάδας και της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας για την παραχώρηση στην πρώτη εδαφών της Θεσσαλίας και της Ηπείρου, που ολοκληρώνεται με την τελική υπογραφή της συνθήκης στην Πρέβεζα, στις 20 Ιουνίου 1881. Σύμφωνα με αυτήν, η Ελλάδα αποκτά τη Θεσσαλία, εκτός από την περιοχή της Ελασσόνας, καθώς και την επαρχία της Άρτας. Η υπόλοιπη Ήπειρος, όπως και η Μακεδονία, παραμένουν στην Οθωμανική Αυτοκρατορία. Χρειάστηκε να ακολουθήσουν η επίσης αποτυχημένη επανάσταση του 1896-97, ο Μακεδονικός Αγώνας του 1904-8 και τελικά οι Βαλκανικοί Πόλεμοι του 1912-13 για την απελευθέρωση και την οριστική ένωση με την Ελλάδα.

Πλήθος επισκεπτών με εξειδικευμένη μόρφωση και ιδιαίτερα ενδιαφέροντα, παραβρέθηκαν στην έκθεση. Κηρύσσοντας την έναρξη της έκθεσης ο πρόεδρος της ΦΑΑΘ καθηγητής της Ιατρικής του Α.Π.Θ. Θεόδωρος Δαρδαβέσης είπε:

Ο ορεινός όγκος του Ολύμπου με τις χαρακτηριστικές γεωμορφές του και τη μοναδική του Βλάστηση υπήρξε το ιερό Βουνό της αρχαίας Ελλάδος και το επίκεντρο της ελληνικής μυθολογίας. Στους νεώτερους χρόνους εξυμνήθηκε στα δημοτικά τραγούδια ως τόπος κλεφτών και αρματολών, ενώ αργότερα οριοθετήθηκε ως το αδρό σύνορο της ελεύθερης, τότε, Ελλάδος με τις σκλαβωμένες πατρίδες.

Ο πόθος της ελευθερίας των αλύτρωτων Ελλήνων οδήγησε, στις αρχές του 1878, τους Μακεδόνες της Αθήνας σε κινητοποιήσεις και στη συγκρότηση μίας Μακεδονικής Επιτροπής αποτελούμενης από τον Καθηγητή του Πανεπιστημίου Αθηνών Ιωάννη Πανταζίδα ως Πρόεδρο και τους Στέφανο Δραγούμη, Γεώργιο Παπαζήση, Λεωνίδα Πασχάλη και Νικόλαο Χαλκιάπουλο ως μέλη. Οι συντονισμένες δραστηριότητες των Μακεδόνων της Αθήνας συνδυαστικά με την απογραφή της συνθήκης του Αγίου Στεφάνου, με την οποία παραχωρείτο το μεγαλύτερο τμήμα της μείζονος Μακεδονίας στη Βουλγαρική ηγεμονία, συνεισέφεραν στην εξέγερση του Ολύμπου, τον Φεβρουάριο του 1878. Ακολούθησε ο σχηματισμός της προσωρινής Κυβέρνησης της Μακεδονίας με έδρα το Λιτόχωρο του Ολύμπου και με επικεφαλής τον Ευάγγελο Κοροβάγκο.

Οι επαναστάτες του Λιτόχωρου με προκήρυξη που απέστειλαν στους προξένους των Μεγάλων Δυνάμεων στη Θεσσαλονίκη διατράνωσαν τον πόθο τους για την ένωση της Μακεδονίας με την Ελλάδα, ενώ 500 άνδρες με επικεφαλής τον λοχαγό Κοσμά Δουμπιώτη αποβιβάστηκαν στις ακτές του Λιτόχωρου και επί δύο μήνες αγωνίστηκαν με πάθος για την απελευθέρωση της περιοχής. Ισχυρές, όμως, δυνάμεις του Οθωμανικού στρατού οι οποίες κατέφθασαν στην περιοχή, κατέστειλαν την επανάσταση, λεηλάτησαν το Λιτόχωρο και εξόντωσαν μεγάλο μέρος των κατοίκων του. Όσοι επιβίωσαν κατέφυγαν ενδεείς και με κάθε μέσο στη Θεσσαλονίκη.

Η δραματική κατάσταση των προσφύγων από το Λιτόχωρο κινητοποιήσε, άμεσα, την ελληνική κοινότητα της Θεσσαλονίκης για την περίθαλψη τους. Προς την κατεύθυνση αυτή συγκροτήθηκε επιτροπή αποτελούμενη από τους Ιωάννη Αυγερινό (Πρόεδρο Φ.Α.Α.Θ.: 1873-1874), Τιμολέοντα Μαυρουδή (Πρόεδρο Φ.Α.Α.Θ.: 1896-1898), Περικλή Χατζηλαζάρου (Πρόεδρο Φ.Α.Α.Θ.: 1874-1875). Η συγκεκριμένη προσπάθεια τέθηκε υπό την αιγίδα της

Ιεράς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης και υλοποιήθηκε με την οικονομική ενίσχυση και την εν γένει κινητο-

ποίηση της Φιλόπτωχου Αδελφότητας Ανδρών Θεσσαλονίκης.

Η επανάσταση του Ολύμπου έληξε άδοξα. Η εκδήλωση της, όμως, απέδειξε την εθνολογική σύνθεση των κατοίκων της περιοχής και συνεισέφερε, μαζί με τα επαναστατικά κινήματα που εκδηλώθηκαν σε διάφορες μακεδονικές εστίες, στη δημιουργία των προϋποθέσεων εκείνων, που οδήγησαν λίγα χρόνια αργότερα, στη νικηφόρο προέλαση του ελληνικού στρατού προς τη Μακεδονία και στην απελευθέρωση της Θεσσαλονίκης. Παράλληλα, η περίθαλψη των προσφύγων από την περιοχή του Ολύμπου απέδειξε τον πρωταγωνιστικό ρόλο της Φιλόπτωχου Αδελφότητας Ανδρών Θεσσαλονίκης στα κοινοτικά δρώμενα της μακεδονικής πρωτεύουσας και το σπουδαίο έργο που προσέφερε τα χρόνια της Οθωμανικής καταδυναστεύσης.

Για όλους τους προαναφερθέντες λόγους η Αδελφότητα δρομολόγησε τη συνεργασία με την Εθνική Χαρτοθήκη, τον Δήμο Κατερίνης και τον συλλέκτη κ. Ιωάννη Μεγαλόπουλο, προϊόν της οποίας είναι η παρούσα έκθεση χαρτών και άλλων κειμηλίων για την Επανάσταση του Ολύμπου, η οποία φιλοξενείται στην Αίθουσα Τέχνης Φ.Α.Α.Θ. και αποτελεί μία ακόμη συνεισφορά της στον εορτασμό της εκατονταετηρίδας από την απελευθέρωση

Α. Παπαδόπουλος, Ε. Λιβιεράτος, Γ. Μαγελόπουλος, Θ. Δαρδαβέσης

της Θεσσαλονίκης (1912-2012).

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Φ.Α.Α.Θ. εκφράζει θερμές ευχαριστίες στον κ. Ευάγγελο Λιβιεράτο, διακεκριμένο Καθηγητή του Α.Π.Θ. και Πρόεδρο του Δ.Σ. της Εθνικής Χαρτοθήκης, καθώς και στους εξαιρετικούς συνεργάτες του για την άρτια οργάνωση της Έκθεσης. Ευχαριστίες, επίσης, εκφράζονται στον συλλέκτη και μέλος της Φ.Α.Α.Θ. κ. Ιωάννη Μεγαλόπουλο, καθώς και στον Δήμο Κατερίνης.

Στη συνέχεια το λόγο πήρε ο καθηγητής της Πολυτεχνικής Σχολής του Α.Π.Θ. και πρόεδρος της Εθνικής Χαρτοθήκης κ. Ευάγγελος Λιβιεράτος ο οποίος τόνισε τα εξής:

Από τη δεκαετία του 1860, και μετά την ενσωμάτωση των Επτανήσων στο ελληνικό κράτος (1864), άρχισαν να συγκεκριμενοποιούνται στο κράτος και την κοινωνία, οι ιδέες της εθνικής ολοκλήρωσης στο πλαίσιο της Μεγάλης Ιδέας, όπως είχε εκφραστεί σε λόγο του Ι. Κωλέττη είκοσι χρόνια πριν. Από τότε, οι ιδέες αυτές καλλιεργήθηκαν και καθιερώθηκαν ως κυρίαρχες στην ελληνική κοινωνία, στο υπόλοιπο του 19ου και τις αρχές του 20ού αι. Η έννοια της εθνικής ολοκλήρωσης και η συμπύκνωση της στη Μεγάλη Ιδέα υσώτοσο, εκτός από τα προφανή εθνικά ιδεολογικά συμφραζόμενα, περιέχει και σαφείς γεωγραφικές αναφορές, οι οποίες διαμορφώνουν « επί του εδάφους » τη νομιμοποιημένη από την ιστορία, όπως τη θεμελιώνει ο Κωνσταντίνος Παπαρρηγόπουλος στο γνωστό έργο του περί της Ιστορίας του Ελληνικού Έθνους (1860-74), επέκταση της Ελλάδας. Όμως, οι γεωγραφικές έννοιες, όπως αναφέρονται « επί του εδάφους », αποκτούν την καθοριστική εποπτική τους μορφή στις « εικόνες της γεωγραφίας », που δεν είναι άλλο από τους χάρτες!

Ποιο ήταν όμως το χαρτογραφικό επίπεδο της χώρας, το οποίο θα υποστήριζε τις φιλοδοξίες της Μεγάλης Ιδέας ως προς τις γεωγραφικές της αντιστοιχίες, κατά την εξαιρετικά ταραγμένη και κρίσιμη για τη νεότερη ελληνική ιστορία περίοδο των τελευταίων δεκαετιών του

19ου αι., μεσοσύσης της Ανατολικής Κρίσης που ταλαιπωρεί την Οθωμανική Αυτοκρατορία; Έχω ήδη αναφέρει αλλού την απουσία χαρτογραφικής υποδομής και την έλλειψη αντίστοιχης χαρτογραφικής παιδείας στο ελληνικό κράτος, που οδήγησε τελικά στο « χαρτογραφικό δράμα » κατά τον άτυχο πόλεμο του 1897, που βρήκε το στράτευμα χωρίς Χαρτογραφική Υπηρεσία και τις επιχειρήσεις στα σύνορα χωρίς χάρτες! Μια εξαιρετική αναφορά του Μιχαήλ Χρυσόχου, το 1878, σχετικά με το χαρτογραφικό έλλειμμα στη χώρα, συμπυκνώνει – με προφητικό τρόπο δυστυχώς και για τα σημερινά – το διαρκές αυτό ελληνικό πρόβλημα.

Η Έκθεση Η Επανάσταση του 1878 στον Όλυμπο. Χάρτες από τη Συλλογή Ι. Μεγαλόπουλου είναι η δεύτερη συνεργασία της Εθνικής Χαρτοθήκης με τη Φιλόπτωχο Αδελφότητα Ανδρών Θεσσαλονίκης. Στην πρώτη μας, τον Οκτώβριο του 2011, επιχειρήθηκε να εικονογραφηθεί η ιστορία της ελληνικής χαρτογραφίας και των χαρτών του δεύτερου μισού του 19ου αι., η οποία δεν είναι άλλη από τη χαρτογραφία της διαδοχικής διεύρυνσης της ελληνικής επικράτειας, από τη συνοριακή γραμμή του 1832, τις εκβολές Ασπροποτάμου - Σπερχειού, σε εκείνη της Θεσσαλίας του 1881, μέχρι

τα όρια της Ηπείρου και της Μακεδονίας του 1912-1913, μέσα από χαρακτηριστικούς χάρτες και απεικονίσεις της περιόδου. Με αφορμή τη συλλογή του Ι. Μεγαλόπουλου, η παρούσα έκθεση επιχειρεί, με τους χάρτες του Ολύμπου και της περιοχής της Πιερίας, να εστιάσει σε ένα από τα λιγότερο γνωστά επεισόδια της πορείας προς την απελευθέρωση της Μακεδονίας, αυτό της Επανάστασης του 1878 στον Όλυμπο και τα Πιερία. Την ίδια αυτή κρίσιμη χρονιά άλλωστε του 1878, εκδίδεται η ελληνική επιτελική σειρά φύλλων χάρτη, με τίτλο Γενικών Επιτελείων 1878, με την απεικόνιση των βόρειων περιοχών, εκτός της τότε ελληνικής επικράτειας (Θεσσαλία, Ήπειρος, Μακεδονία), κίνηση ενδεικτική του κλίματος της εποχής, μαζί με τη δραστηριότητα του Παπαρρηγόπουλου στα πλαίσια των εθνικών Εταιριών που συμμετέχει. Στο Συνέδριο του Βερολίνου εξάλλου, όπου οι ελληνικές διπλωματικές θέσεις ενισχύθηκαν σημαντικά από τον απόηχο των τραγικών γεγονότων της Επανάστασης στον Όλυμπο, ιδιαίτερα ση-

μαντικός υπήρξε τόσο ο « χαρτογραφικός » ρόλος του ιστορικού, όσο και η « χαρτογραφική » και « γεωγραφική » συμβολή του ηπειρώτη ιστοριοδίφη Μιχαήλ Χρυσόχου, ο οποίος συνέβαλε στον εφοδιασμό της ελληνικής αντιπροσωπίας με το κατάλληλο υλικό για τις συζητήσεις με τους Οθωμανούς, σχετικά με τη χάραξη των συνόρων της Θεσσαλίας.

Η Έκθεση Η Επανάσταση του 1878 στον Όλυμπο. Χάρτες από τη Συλλογή Ι. Μεγαλόπουλου οφείλονται στην ευγενική πρόσκληση, στο άοκνο ενδιαφέρον και την αποτελεσματικότητα του προέδρου της Φ.Α.Α.Θ., συναδέλφου στο ΑΠΘ κ. Θεόδωρου Δαρδαβέση. Του οφείλονται θερμές ευχαριστίες. Επίσης στον αφοσιωμένο συλλέκτη κ. Γιάννη Μεγαλόπουλο που παραχώρησε χάρτες για την πραγματοποίηση της Έκθεσης. Η ευγενική υποστήριξη του Δήμου Κατερίνης επέτρεψε την πληρέστερη σύνθεση της Έκθεσης. Οι συνεργάτες μου στην Εθνική Χαρτοθήκη, Μαρία Παζαρή, Νόπη Πλούτογλου, Ελπίδα Δανιήλ και Λία Τσαρτσάρη επιμελήθηκαν την έκθεση, έχοντας στη διάθεση τους ένα, όπως πάντα, πιεστικό χρονικό διάστημα για τον σχεδιασμό και την εκτέλεση του έργου. Τις ευχαριστώ για το αποτέλεσμα, όπως και τους συναδέλφους στο ΔΣ της Εθνικής Χαρτοθήκης για την υποστήριξη, και όλους εκείνους, που συνέβαλαν με οποιοδήποτε τρόπο για την επιτυχία της έκθεσης και της έκδοσης αυτής.

Κατόπιν ο λόγος δόθηκε στο συλλέκτη Γιάννη Μεγαλόπουλο ο οποίος είπε τα εξής:

Από το αισθητικό αποτέλεσμα της έκθεσης μένω ευχαριστημένος και ικανοποιημένος, γιατί η συλλεκτική μου προσπάθεια έγινε αιτία για την προαγωγή της γνώσης, όπως επίσης γιατί επιλέχθηκε να παρουσιαστεί η συλλογή μου στο φιλόξενο αυτό χώρο της Φιλόπτωχου Αδελφότητας Ανδρών Θεσσαλονίκης ως ένα από τα τεκμήρια μελέτης της Πιερικής γης, καθώς και της Επανάστασης του Ολύμπου, που συντελέστηκε σε αυτήν το 1878.

Συνέχεια στην επόμενη σελίδα

Συνέχεια από την προηγούμενη σελίδα

Θεωρώ υποχρέωση μου να ευχαριστήσω το Διοικητικό Συμβούλιο της Φ. Α. Α. Θ. και τον πρόεδρο της Καθηγητή του Α.Π.Θ. Θεόδωρο Δαρδαβέση, για την αποδοχή και υλοποίηση της ιδέας, όπως και τον Πολιτιστικό Οργανισμό του Δήμου Κατερίνης για την πολύπλευρη υποστήριξη του. Θέλω, επίσης, να ευχαριστήσω, όλους όσοι - και είναι πολλοί αυτοί - συνέβαλαν με οποιοδήποτε τρόπο σε αυτό το πολιτισμικό Βήμα, που τόσο πολύ νομίζω χρειάζεται η ταραγμένη εποχή μας. Ιδιαίτερος θέλω να ευχαριστήσω τον Καθηγητή του Α.Π.Θ. και δάσκαλο μας κ. Ευάγγελο Λιβιεράτο για την τιμητική και συγχρόνως γνωστική του παρέμβαση. Γιατί η αναγνώριση του Ωραίου, του Κάλλους δια της Παιδείας και η εφαρμογή του στην πράξη με την πολιτική, σηματοδοτεί τον πολιτισμό και την πρόοδο μας.

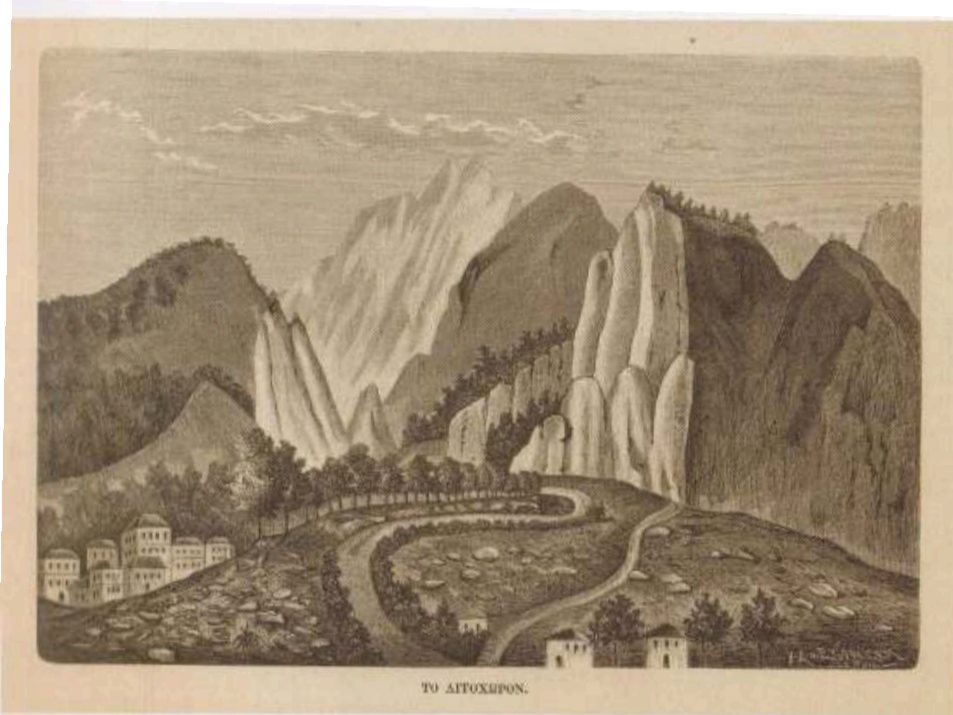
Οι παλιοί χάρτες είναι σήμερα έργα τέχνης, που αποτελούν ταυτόχρονα και μια ορατή μορφή της Ιστορίας. Είναι πίνακες, που αποτυπώνουν διαχρονικά και ορθολογικά την πραγματικότητα και αναγνώσιμα σύμβολα συμπυκνωμένων πληροφοριών, που με μεγάλη δυσκολία συγκεντρώνονταν εκείνη την εποχή, πληροφοριών που αφορούσαν σε έναν τόπο, παρέχοντας στον χρήστη του χρήσιμα στοιχεία για το εμπόριο, τη ναυτιλία, τον στρατό και την εκπαίδευση, εξυπηρετώντας τους άρχοντες της εποχής για άσκηση εποπτείας και επιβολή εξουσίας. Και σήμερα άλλωστε, όποιος εποπτεύει αυτός και πραγματικά εξουσιάζει.

Η συλλογή και μελέτη των αρχαίων και των παλαιών χαρτών, εκτός από μια συναρπαστική εμπειρία, εκτός από μια μακρόχρονη και επίμονη επίπονη και πολυέξοδη προσπάθεια, είναι και μια σπουδαία μέθοδος για να γνωρίσουμε την ιστορία του τόπου μας, την ιστορία των άλλων και τελικά του ίδιου μας του εαυτού.

Εθνότητες, πόλεις και λαοί, ακολουθώντας τα μεγάλα ιστορικά γεγονότα εμφανίστηκαν και εξαφανίστηκαν από τον χάρτη της Ευρώπης, αφήνοντας στην πορεία τους, όμως, ανεξίτηλα ίχνη στους χάρτες της ε-

ποχής. Η εικόνα του παράλιου μακεδονικού χώρου, της Πιερίας, αλλά και της ευρύτερης περιοχής, ακολουθώντας αναπόφευκτα τον ρου της Ιστορίας, καταγράφηκε στους χάρτες, που καταρτίστηκαν και σχεδιάστηκαν από σπουδαίους χαρτογράφους στο πέρασμα των προηγούμενων αιώνων.

Η συλλογή των χαρτών που παρουσιάζονται, έγινε με κριτήριο την πρωτοτυπία των πληροφοριών που μας παρέχουν, καθώς και την πρόσθετη γνώση που μας προσφέρουν, γιατί νομίζω, ότι οι εκθέσεις σπανίων αντικειμένων όπως και οι οργανωμένες συλλογές των μουσείων λειτουργούν σαν ένα είδος ελευθέρου εκπαιδευτηρίου, όπου ο επισκέπτης μπορεί να αποκομίσει τον όγκο των πληροφοριών που αυτός επιθυμεί, συμβάλλοντας με τον

τρόπο του στην ανάπτυξη της συλλογικής ευφυΐας, υπηρετώντας παράλληλα τη Μνημοσύνη -μητέρα των εννέα Μουσών -πατριδα των οποίων, κατά τον μύθο, είναι η Πιερία.

Έχω την πεποίθηση, όπως και πολλοί άλλοι συλλέκτες - που νοητά παρευρίσκονται - ότι επιστρέφοντας στην Ελλάδα αντικείμενα που την αφορούν, συμμετέχω

κι εγώ στο κτίσιμο ενός ακόμη ιδεοτύπου Ναού του ελληνικού πολιτισμού. Επιτρέψτε μου την υποτυπώδη και ατελή περιγραφή της διακόσμησης του νοητού χάρτη αυτού του Ναού.

Ο αξιακός εσωτερικός χάρτης ενός αρχείου, μιας συλλογής, σηματοδοτείται, ιχνογραφείται από την αγάπη του συλλέκτη για τον τόπο του, από τη διάθεση προσφοράς του στον πολιτισμό, από το ενδιαφέρον του για τον άνθρωπο και την ιστορία του και τέλος, από την αναζήτηση της Αλήθειας. Από τη συστηματική δε μελέτη μιας αρχαικής συλλογής επιτυγχάνονται αποτελέσματα όπως είναι η προαγωγή της γνώσης και η συμβολή στην πρόοδο, η αντίσταση στη Βαρβαρότητα με τη διάκριση και ανάλυση του ωραίου, η μεταφορά στον χρόνο και η αντανάσση του ανθρωπίνου πνεύματος, η εποπτεία, αλλά και η άσκηση εξουσίας.

Με τη δημιουργική κατάθεση της ενεργητικότητας του, αλλά και της ψυχής του, ο συλλέκτης αναζητά σε όλα τα μήκη και πλάτη της γης - εύκολα σήμερα - τεκμήρια συλλογικής μνήμης, τεκμήρια ατομικού και συλλογικού προσδιορισμού, αντικαθρεπτίσματα τέχνης, άξια μελέτης τεκμήρια. Δημιουργεί και αυτός ταπεινά και σιωπηλά, ως αρχαίος οικοδόμος, αποδεικτικά και ευδιάκριτα σημεία της ιστορίας. Έτσι το αρχείο λειτουργεί ως συνεκτική ουσία μεταξύ παρελθόντος και παρόντος. Οι ρίζες του στο σκοτάδι, οι καρποί του στο φως.

Οι συλλογές, ως κοινωνική πρακτική, διακρίνουν ποιοτικά τον άνθρωπο, γιατί λειτουργούν ταυτόχρονα και ως διανοητική γυμναστική, ως γύμνασμα αυτοβελτίωσης, ως αυτογνωσίας θέληση, ως μάθησης γεωργία, ως φτερουγίσμα ελευθερίας, ως ελεύθερης σκέψης οικοδόμηση και με την καλλιέργεια αυτών αυτεξουσιαστική αρχή.

Συμπερασματικά προσπάθησα να σκιαγραφήσω, ατελώς πιθανόν, μέσα από τις συλλογές και τη μελέτη τους, την πορεία από το σκοτάδι στο φως, από την άγνοια στη γνώση.

Την εκδήλωση έκλεισαν μελωδίες κλασικής μουσικής με πιάνο και βιολί ερμηνευμένες από νέους μουσικούς.

ΣΤΟΝ ΑΠΟΗΧΟ ΤΩΝ ΥΨΗΛΑΝΤΕΙΩΝ 2012

Τα φετινά Υψηλάντεια είχαν μια ιδιαιτερότητα επειδή αφορούσαν το χωριό, τους Οφίτες και η εμπειριστατωμένη ομιλία του Γιάννη Μεγαλόπουλου είχε θέμα τους απανταχού Οφίτες της Διασποράς και συγκεκριμένα της κοινότητας Ιασίου Ρουμανίας. Παράλληλα ξεχώρισε το τουρνουά σκακιού που θα γράψω στο άρθρο μου αυτό.

ΤΟ ΣΚΑΚΙ

Και φέτος η συμμετοχή των σκακιστών ήταν πολύ μεγάλη, 109 παίκτες από όλη την Ελλάδα. Αφού είχε και από την Κρήτη μας συμμετοχή! Αυτό το παιχνίδι δεν αφορά την ποντιακή καταγωγή μας και πολιτισμό. Δείχνει όμως τον υψηλό βαθμό ευαισθησίας και έγνοιας για τους νέους που έχει ο Σύλλογος. Είναι ένα παιχνίδι νοημοσύνης και καθαρού μυαλού που διαπνέει τους παίκτες άσχετα ηλικίας, αρκεί να το αγαπούν. Το 1998 έγραψα για την υπαίθρια σκακιέρα του χωριού μας στα Οφίτικα Νέα στο φύλλο 13. Εκεί είναι καταγεγραμμένο όλο το ιστορικό της σκέψης και πραγματοποίησης αυτού του ωραίου αθλήματος. Καθιερώθηκε και διαδόθηκε σ' όλη την Ελλάδα, αυτό μας τιμά και ειδικά τον Σύλλογο Υψηλάντη, και το εκάστοτε Δ.Σ. που το πραγματοποιεί κάθε Πάσχα. Στην Γερμανία ήταν το πρότυπο και μεταφέρθηκε στο όμορφο χωριό μας. Και έγινε γνωστό μέσω της σκακιστικής ομάδας της ΠΙΕΡΙΑΣ σ' όλη την Ελλάδα. Λίγα για το ιστορικό και τα πρόσωπα που συνέβαλαν για να στηθεί στην πλατεία Υψηλάντου του χωριού και να γίνει θεσμός. Αλήθεια σας λέγω πως δεν είναι απαραίτητο αυτός που φαντάζεται και οραματίζεται ένα έργο, να έχει οπωσδήποτε χρήματα, αυτά βρισκονται στην πορεία. Με ένα λόγο τότε οι φτωχοί και χαμηλόμισθοι δεν θα υπήρχαν πουθενά κοινωνικά. Η σκέψη υπήρχε από το 1968, εκεί στην Γερμανία. Αυτό το ωραίο άθλημα παιχνίδι να γίνει και στο χωριό μας. Το 1981 πρότεινα στον τότε πρόεδρο της κοινότητας μας κ. Βασιλειάδη Ιωάννη (Ψιλομάτης) για να επιτραπεί να στηθεί στην πλατεία η υπαίθρια σκακιέρα. Έγινε δεκτή η πρότασή μου και από το Δ.Σ. της κοινότητας. Έχοντας και συμπαράστατή τον Σύλλογό μας Υψηλάντη άρχισε η κατασκευή των ξύλινων πιονιών, μοναδικά στο είδος τους. Γιατί είναι μοναδικά καλλιτεχνημένα 80 εκατοστά ύψος, δεν υπάρχουν πουθενά αλλού εκτός από πλαστικά. Εξήγώ είναι από τροπικό ξύλο Αφρικάνικης Λεύκας (samra) είναι ελαφρύ και δεν σκίζεται. Ο τεχνίτης ήταν από την Επτάλοφο Θεσσαλονίκης ο ξυλοτορναδόρος κ. Φαλιέρος. Η τσιμέντινες πλάκες 50X50 έγιναν στον Εύοσμο και το 1982 η υπαίθρια σκακιέρα ήταν έτοιμη. Το 1983 στα πρώτα Υψηλάντεια έγινε και το πρώτο τουρνουά Σκάκι. Το 1984 στην Βαλκανιάδα σκακιού της Θεσσαλονίκης οι πρωταθλητές των κρατών Βουλγαρίας, Γιουγκοσλαβίας, Ρουμανίας, Τουρκίας ήρθαν στο χωριό και θαύμασαν το πρωτότυπο έργο και τα μοναδικά πιόνια. Έτσι καθιερώθηκε από τότε με πρόεδρο του Συλλόγου τον Δάσκαλο Γεωργιάδη Ιωάννη του Β. Το έργο χρηματοδοτήθηκε από χωριανούς μας με πρώτο τον Πολυχρονίδη Παύλο του Β. Τον Σεϊταρίδη Παναγιώτη του Αν., τον Σεϊταρίδη Σταύρο του Δ. Από την Αμερική έστειλαν

τα δολάρια οι χωριανοί μας, Βασιλειάδης Βασίλειος του Χρ. (παλάσκα), ο Μελιδης Αθανασιάδης Βασίλειος, ο Σεϊταρίδης Χρήστος του Κ., ο Σεϊταρίδης Ιορδάνης του Χ. και ο Καζαντζίδης Στέλιος. Η τοποθέτηση των πλακών έγινε από τον Ζανέτα Ιωάννη του Αλ., βοήθησαν ο Παραδεισόπουλος Νικόλαος του Β. και ο Λυκίδης Κωνσταντίνος του Ι. (Κουλάκος). Το 1998 με την αναμόρφωση της πλατείας μήκανε μαρμάρινες πλάκες στην Σκακιέρα. Κάθε χρόνο η συμμετοχή πολλών Συλλόγων και ομίλων περισσεύει και το χωριό μας έγινε γνωστό σ' όλη την Ελλάδα. Έκανα αυτή την επανάληψη για την εκδήλωση του τουρνουά σκακιού γιατί φέτος είχαμε από την ομάδα του χωριού δύο πρωτιές στο παιδικό τμήμα. Ένα χρυσό μετάλλιο από την Ολυμπία Κιλ και χάλκινο από την Βασιλειάδου Αικατερίνη. Εγώ προσωπικά αισθάνομαι δικαιωμένος με το όραμα και σκέψη να μεταφέρω με την βοήθεια και κατανόηση όλων, ένα από τα καλά της Ευρώπης, στο χωριό μου. Όχι ότι στην Ελλάδα δεν παίζανε σκάκι αλλά στο είδος αυτό πρωτοτυπήσαμε. Εύχομαι στα παιδιά τους νέους του χωριού να έχουν μια δυνατή ομάδα για να έχουμε πάντα πρωτιές.

Στην επιτυχία αυτή του τουρνουά σκακιού συντελεί πολύ η σκακιστική ομάδα της Κατερίνης η οποία διοργανώνει μέσω του Υπουργείου Παιδείας και Αθλητισμού το τουρνουά σκακιού κάθε χρόνο. Τους ευχαριστούμε από καρδιάς.

Τερζίδης Αριστείδης
Ο Δίκαιος

ΑΠΟ ΔΩ ΚΙ ΑΠΟ ΚΕΙ

Του αιμνήστου
Παναγιώτη Σεϊταρίδη
Φιλολόγου Καθηγητή

ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΤΟ ΘΕΡΟΣ

ΑΠΟ ΤΙΣ ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ (του χωριού των Πιερίων) νομίζω πως το θέρος, το κουβάλημα των δεματιών στ' αλώνι και το κουβάλημα του άχυρου ήταν οι δυσκολότερες.

Ο αδερφός μου ο Γιώργος συνήθιζε να δένει μεγάλα δεμάτια για να προφταίνει τους θεριστάδες. Τα δεμάτια γινόντανε ασήκωτα κι αλίμονο σ' εκείνον που θα του έπεφτε ο κλήρος να τα σηκώσει με το δικράνι για φόρτωμα. Και ο κλήρος έπεφτε συχνά σ' εμένα. Ήμουν μες στην οικογένεια, όντας φοιτητής τότε, ο ανειδίκευτος εργάτης, που δούλευε εποχιακά τα καλοκαίρια. Ο Γιώργος ανέβαινε στο κάρο για να φορτώσει κι εγώ του πετούσα από κάτω τα δεμάτια. Το φόρτωμα απαιτεί κάποια τεχνική. Πρέπει το φορτίο να πέφτει στη μέση για να μη γέρνει ούτε αριστερά ούτε δεξιά. Οι αγροτικοί δρόμοι ήταν σε κακή κατάσταση και υπήρχε πάντα ο κίνδυνος να διαλυθεί το φορτίο ή ακόμα και να ανατρέψει το κάρο.

Όσο το φορτίο υψωνόταν τόσο τεντωνόμουν πάνω στις μύτες των ποδιών για να φτάσω ψηλά. Μα το πιο απελπιστικό ήταν, όταν αναγκαζόμασταν να παίξουμε το ρόλο του Σίσυφου. Κάποιο χωράφι μας που ήταν δίπλα στο ποτάμι είχε μεγάλη ανηφόρα. Έτσι αναγκαζόμασταν ν' ανεβάζουμε το φορτίο στο ίσιωμα του δρόμου σε δύο δόσεις. Φορτώναμε κι ανεβάζαμε με το αλογόκαρο τα μισά δεμάτια στο δρόμο, τα ξεφορτώναμε και ύστερα φορτώναμε τα άλλα μισά. Έπειτα φορτώναμε και τα πρώτα πάνω στα δεύτερα και συμπληρώναμε το φορτίο. Αυτό το θυμάμαι σαν χτες. Ήταν έργο πραγματικά σισύφειο.

Το ξεφόρτωμα στ' αλώνι ήταν ευκολότερη δουλειά. Ανέβαινα στο κάρο και πετούσα τα δεμάτια πάνω στην αρχινημένη θημωνιά. Ο Γιώργος τα τοποθετούσε ένα ένα με τέχνη στις γωνιές και το ένα πάνω στ' άλλο «δένοντάς» τα μεταξύ τους. Όλη η τέχνη της θημωνιάς βρίσκεται στο «δέσιμο» των δεματιών και τη στέγη της. Άμα δεν πετύχει το δέσιμο, η θημωνιά σιγά σιγά κάνει «κοιλίες» και πολλές φορές ένα μέρος της καταρρέει. Αν δεν πετύχει η στέγη, τότε η θημωνιά μπάζει νερό και τα δεμάτια αρχίζουν να σαπίζουν. Η στέγη παρουσιάζει και μια άλλη δυσκολία. Αυτός που τη φτιάχνει πρέπει να υπολογίσει τα τελευταία δεμάτια για να συμπληρωθεί η στέγη και να μη μείνει μισή. Κι από την άλλη, τελειώνοντας η στέγη να μη μένουν πολλά δεμάτια.

Υπήρχε ανάμεσα στους χωρικούς ένας κρυφός συναγωνισμός στο ποιος θα έκανε την καλύτερη θημωνιά.

Όταν τελείωνε το κουβάλημα και στήνονταν οι θημωνιές απ' όλους τους χωρικούς, τ' αλώνι έμοιαζε με πολιτεία που χτίστηκε μέσα σε δυο βδομάδες. Πολιτεία προκατασκευασμένη! Οι θημωνιές ήτανε τετράγωνα όπως και τα σπίτια. Στρόγγυλες (κυκλικές) θημωνιές δε συνηθίζαμε. Υπήρχαν δρόμοι μικροί και μεγάλοι και χώροι μεγαλύτεροι σαν μικρές πλατείες. Έβλεπες μικρές και μεγάλες θημωνιές. Ήταν οι μικροί και μεγάλοι νοικοκυραίοι.

Τ' αλώνι ήτανε η μεγάλη χαρά των παιδιών. Ο κόσμος των παιδιών είναι κόσμος μαγικός και χαρούμενος και πολύ διαφορετικός από τον κόσμο των μεγά-

λων. Τα παιδιά έχουν πολύ διαφορετική σχέση με τα πράγματα γύρω τους. Δίνουν διαφορετική ερμηνεία σ' αυτά. Η θημωνιά για το παιδί δεν κρύβει μέσα της ούτε μόχτο ούτε αγωνία. Για το παιδί είναι ψηλή, τεράστια, ωραία. Είναι κρυψώνας ωραίος. Είναι ένα παιχνίδι. Φτιάχνουν τον κόσμο στα μέτρα τους, παιδικό χαρούμενο. Είναι κόσμος σε μεγέθυνση. Όλα είναι μεγάλα και χαρούμενα.

Στ' αλώνι παίζαμε κρυφτό και τ' άλλα μας παιχνίδια. Στα μάτια μας φάνταζε σαν μαγική πολιτεία που κάθε χρόνο την ίδια εποχή ξεφύτρωνε για να ζήσει για μικρό χρονικό διάστημα και ύστερα να χαθεί. Είχε ατέλειωτους κρυψώνες η μαγική μας πολιτεία. Τρέχαμε, πέφταμε, σηκωνόμασταν και πάλι τρέχαμε ακούραστα.

Όμως την όμορφη πολιτεία μας τη χαλούσε κάθε χρόνο ένα θεριό. Πατόζα το λέγανε οι μεγάλοι. Έμπαινε ανάμεσα στις θημωνιές και άρχιζε να καταβροχθίζει τα δεμάτια. Έτρωγε ασταμάτητα, τα δεμάτια από σιτάρι, κριθάρι, βρώμη. Ήταν θεριό ανήμερο, πραγματικός δράκοντας. Μούγγριζε δυνατά, καταβρόχθιζε και τα ξερνούσε από μια μεγάλη προβοσκίδα. Άντρες πολλοί και ηλιοκαμένοι και πνιγμένοι μέσα στη σκόνη πάσχιζαν να το δαμάσουν. Όλοι έβγαζαν αγριοφωνάρες για να ακούονται μεταξύ τους. Άλλος το τάζε, άλλος το χάιδευε στην κοιλιά, άλλος τραβούσε την προβοσκίδα μ' ένα σκοινί, για να μην τα ξεράσει όλα στο ίδιο μέρος και άλλος έβγαζε απ' την κοι-

λιά του το σιτάρι το κριθάρι ή τη βρώμη για να μη σκάσει από τη λαιμαργία του. Οι άντρες αλλάζανε βάρδιες, έδινε βιαστικά οδηγίες ο ένας στον άλλο, ενώ το θεριό συνέχιζε να καταβροχθίζει και να εξαφανίζει τις θημωνιές νύχτα και μέρα ώσπου η μαγική μας πολιτεία σωριαζότανε σε ερείπια.

Η μεταφορά των δεματιών γινότανε πιο ξεκούραστη τη νύχτα. Η πολλή ζέστη μας παρέλυε τις δυνάμεις. Γι' αυτό και πηγαίναμε με το Γιώργο από το βράδυ στο χωράφι, για να πιάσουμε δουλειά από τις 4:00 το πρωί. Έτσι κερδίζαμε χρόνο και το αλόγο βοσκούσε με τη δροσιά της νύχτας.

Κοιμόμασταν πάνω στο κάρο με το κεφάλι του ενός στα πόδια του άλλου. Ξαπλωμένος ανάσκελα κοιτούσα τον ουρανό. Όποιος δεν κοιμήθηκε καλο-

καίρι στο ύπαιθρο χάνει μια σπάνια εμπειρία. Ένα απέραντο ψηφιδωτό από φωτεινά πετράδια από πάνω σου. Αλλού είναι τοποθετημένα πυκνά κι αλλού αραιά. Όλα λάμπουνε ασταμάτητα και τρεμοσβήνουν σα να στέλνουν σήματα μορς στη μικρή μας γη. Δεν ξέρεις που να πρωτοκοιτάξεις. Σιγά σιγά ξεχωρίζεις κάποια σχήματα μέσα στην απεραντοσύνη των άστρων. Μαθαίνεις να ξεχωρίζεις τη Μεγάλη Αρκούδα, την Πούλια, τον Αποσπερίτη, τον Αυγερινό. Πότε πότε έβλεπα και κανένα πεφτάστερο να διαγράφει με καταπληκτική ταχύτητα την τροχιά του και να χάνεται. Είναι από τα ωραιότερα παιχνίδια τ' ουρανού.

Ιδιαίτερα συμπαθούσα τη Μεγάλη Αρκούδα. Την κοιτούσα πολλή ώρα, μελετούσα τη θέση των άστρων της. Ήταν ο αστερισμός που τον έβρισκα αμέσως σ' οποιαδήποτε ώρα της νύχτας.

Αυτές οι νύχτες ήτανε μαγευτικές. Μόνο που μόλις θυμόμουν το πρωινό ξύπνημα στις τέσσερις η ώρα για ν' αρχίσει η δουλειά, η μαγεία τους χανότανε και προσγειωνόμουνε στην πραγματικότητα.

Στον ύπνο μου ήμουν ανήσυχος. Συνήθιζα να βάζω το ένα πόδι μου πάνω στο στήθος του Γιώργου. Αυτός φυσικά νευριάζε και μου το πετούσε δίπλα, πάνω στα γυμνά πλαϊνά του κάρου. Τότε ξυπνούσα για λίγο έβλεπα τη Μεγάλη Αρκούδα που πήγε δύο βήματα πιο πέρα και πάλι κοιμόμουνε.

Φωτογραφικό Οδοιπορικό στα Τείχη της Τραπεζούντας

Φωτογραφίες- κείμενο
Δημοσθένης – Σπυρίδων Σείταριδης του Βασιλείου

Δυτικά Τείχη

Βυζαντινός πύργος

Ο σημερινός επισκέπτης της Τραπεζούντας έχει την ευκαιρία να διακρίνει εύκολα τις οχυρώσεις της πόλεως η οποία υπήρξε η πρωτεύουσα της ομώνυμης Αυτοκρατορίας. Η πόλη ιδρύθηκε το 756 π.Χ. από κατοίκους της Σινώπης σε τραπεζοειδή βράχο στις νοτιοανατολικές ακτές της Μαύρης Θάλασσας και συγκεκριμένα στις υπώρειες του Μιθριου Όρους (Μποζ Ντεπέ) όπου υπήρχε ασφαλές φυσικό λιμάνι που προστατεύονταν από το Δαφνούσιον Άκρον ενώ ανατολικά υπήρχαν και οι εκβολές του Πυξίτη ποταμού ο οποίος αποτελούσε και είσοδο στην Ποντιακή Ενδοχώρα. Εκτιμώντας λοιπόν οι Σινωπείς άποικοι τα παραπάνω χαρακτηριστικά (οχυρή τοποθεσία με φυσικό λιμάνι, πόσιμο νερό και προσβάσεις στην εσωτερικό του Πόντου) αποφάσισαν να στήσουν ένα «εμπορείο» δηλαδή εμπορικό σταθμό και ναύσταθμο προκειμένου να αναπτύξουν την εμπορική τους δραστηριότητα. Σύντομα η Τραπεζούντα μετατράπηκε από απλό εμπορείο σε μεγάλη πόλη η οποία ξεπέρασε σε λάμψη, πλούτο και δύναμη ακόμη και τη Μητρόπολη της Σινώπης. Κατά συνέπεια ήταν α-

Ανάκτορα Κομνηνών

παραίτητο να αποκτήσει η πόλη τις απαραίτητες οχυρώσεις προκειμένου οι Έλληνες κάτοικοι της να μπορούν να αποκρούουν τις πολυάριθμες βαρβαρικές ορδές. Η πόλη ενισχύθηκε με ισχυρά τείχη και κατά την Βυζαντινή περίοδο καθώς κύριο μέλημα των Αυτοκρατόρων του Βυζαντίου ήταν η προστασία καθώς είχε καταστεί το πρώτο θερματικό λιμάνι του Δρόμου του Μεταξίου καθώς τα καραβάνια από την Ανατολή μέσω Θεοδοσιούπολης (σημ. Ερζερούμ) - Αργυρούπολης - Αρδασσας- διάβασης Ζύγανας - Μασούκας έφταναν στην Τραπεζούντα και από εκεί με πλοία μεταφέρονταν τα εμπορεύματα είτε μέσω του Δούναβη στη Ευρωπαϊκή ενδοχώρα είτε μέσω των Ρωσικών ακτών στην Μαύρη Θάλασσα και από εκεί διαμέσου των πλωτών ποταμών στο εσωτερικό της χώρας των Ρως. Οι οχυρώσεις της πόλης ενισχύθηκαν ακόμη περισσότερο στα χρόνια των Μεγαλοκομνηνών Αυτοκρατόρων καθώς ήταν πλέον πρωτεύουσα της Αυτοκρατορίας ενώ στην ακρόπολη της υπήρχε και το οχυρωμένο παλάτι.

Την εικόνα των οχυρώσεων της βυζαντι-

Πύργος της Ειρήνης

Λεοντόκαστρο

ντινής Τραπεζούντας που είχαν διατηρηθεί μέχρι το 19ο αιώνα, μας τη μεταφέρει ο Σ. Ιωαννίδης. Κατά τον ίδιο, το μεγαλύτερο μέρος των δυτικών τειχών ανάγεται στους αρχαίους χρόνους, ενώ το ανατολικό και το βόρειο τείχος είναι Βυζαντινά (εποχή του Ιουστινιανού). Μόνο το νότιο χτίστηκε στα χρόνια των Μεγάλων Κομνηνών. Το τείχος είχε τέσσερις κύριες πύλες, την πύλη του Ιουστινιανού, την πύλη του Ιωάννου, την πύλη της Αγίας Δυναμέως και την πύλη των Κορτίων. Στην πύλη του Ιουστινιανού υπήρχε η επιγραφή, «εν ονόματι του δεσπότη ημών Ιησού Χριστού, Θεού ημών, Καίσαρ, Φλάβιος Ιουστινιανός, Αλαμανικός, Γοθικός, Φραγγικός, Αττικός, Αλανικός, Ουανδαλικός, Αφρικανικός, ευσεβής, ευτυχής, ένδοξος, νικητής, τροπαιούχος, ευσεβάστος, Αύγουστος ανανέωσε φιλοτιμία τα δημόσια) κτίσματα της πόλεως σπουδή και επιμέλεια Ειρηναίου του Θεοφιλέστατου ΧΣΦΜΓ». Κατά το Σάββα Ιωαννίδη, επίσης στην ακρόπολη ήταν κτισμένα τα ανάκτορα των Μεγάλων Κομνηνών και οι διοικητικές και στρατιωτικές υπηρεσίες. Ακόμη ψηλότερα από τη ακρόπολη βρισκόταν ο Κουλάς (Κουλέ Πογιού), αυτόνομο παλαιό οχυρό που επισκευάστηκε τον Ιωάννη Μεγάλο Κομνηνό (τον Καλογιάννη). Στον Κουλά του Καλογιάννη η επιγραφή: «εν Χριστώ τω Θεώ Ιωάννης πιστός βασιλεύς και αυτοκράτωρ πάσης Ανατολής, Ιβήρων και Πειρατείας ο Μέγας Κομνηνός». Κατά τον Σ. Ιωαννίδη σώζονταν και μια τρίτη επιγραφή, σε πύργο κοντά στην πύλη του Ιωάννη, τον οποίο ανακαίνισε ο Αλέξιος Β': «πιστός ..... και Πειρατείας Αναξ Κομνηνός Αλέξιος εν Χω Μέγας, ο τούδε κτήτωρ του πυργικού πουρτζιου ον σκέπει ο Θεός το κράτος εις αιώνα. Ο επιστάτης του έργου Κωνσταντίνος...». Υπάρχει επίσης στην παραλιακή οδό με δυτική κατεύθυνση αυτή τη φορά, αμέσως μετά το λιμάνι, στη συνοικία Κανίτα το βυζαντινό Λεοντόκαστρο (κοντά του βρίσκεται το Φροντιστήριο της Τραπεζούντας). Σήμερα ο σύγχρονος αυτοκινητόδρομος διέρχεται από τούνελ κάτω από το Λεοντόκαστρο ενώ λίγο πιο πάνω από αυτό ορθωνόταν ο μητροπολιτικός ναός του αγίου Γρηγορίου Νύσσης, που γκρεμίστηκε τη δεκαετία του 40. Υπάρχει τέλος και είναι επισκέψιμος ο ανακατασκευασμένος Πύργος της Αυτοκράτειρας Ειρήνης ο οποίος είχε κτισθεί αρχικά από τους Κομνηνούς ως εξωτερικός Πύργος, στη συνέχεια κατά τους Ρωσοτουρκικούς Πολέμους χρησιμοποιήθηκε ως πυριπιδαποθήκη (Τζεπχανελικ) ενώ σήμερα λειτουργεί ως πολυτελέστατο εστιατόριο.

Ο σημερινός επισκέπτης της Τραπεζούντας μπορεί να δει αρκετά τμήματα των παραπάνω οχυρώσεων τα οποία όπως και στο Βυζάντιο χωρίζουν την παλαιά πόλη σε 3 μέρη- συνοικίες: την συνοικία Κάτω Πόλη (Ασαγί-χισαρ) την Μέση Πόλη (Ορτά-χισαρ) και την ακρόπολη με τα παλάτι (Ιτσακλέ). Μπορεί επίσης να περπατήσει στην μεσαιωνική τάφρο η οποία μόλις πρόσφατα μετατράπηκε σε πάρκο με χώρους περιπάτου, πρασίνου και συναυλιών ενώ εντυπωσιακή είναι και η εικόνα από το σημείο αυτό των δυτικών τειχών με τις ωραίες αρχοντικές οικίες πάνω σε αυτά.

Το σημερινό Τουρκικό κράτος κατέλαβε ότι έχει να κερδίσει παρά πολλά από την τουριστική ανάπτυξη της Τραπεζούντας και του Πόντου γενικότερα ποντάροντας στα Ευρώ των Ελλήνων και στα Ρούβλια των Ρώσων τουριστών. Για το λόγο αυτό και επιτρέπει τη Θεία Λειτουργία στη Παναγία Σουμελά, έκανε επέκταση των διαδρόμων του αεροδρομίου της Τραπεζούντας όπως και εκσυγχρονισμό αυτού για να δέχεται μεγαλύτερα αεροπλάνα, κατασκεύασε σύγχρονο αυτοκινητόδρομο που διατρέχει το σύνολο των ακτών του ανατολικού πόντου, στην πόλη της Τραπεζούντας λειτουργεί ως μουσεία την Αγία Σοφία και τη Παναγία Χρυσοκέφαλη, έκανε έργα ανάπλασης στη Βυζαντινή τάφρο και έργα ανασύλωσης στα τείχη των Κομνηνών ενώ στα άμεσα σχέδια του είναι η κατασκευή μαρίνας και η ανασύλωση της Ι.Μ. Παναγίας Θεοσκεπαστής και της Ακρόπολης.

Η Τουρκία διεκδικεί τη Βυζαντινή κληρονομιά!

του ΗΛΙΑ ΣΠΑΝΟΥ

<< Δεν έχουμε το δικαίωμα να πούμε ότι το Βυζάντιο δεν είναι δικό μας >>. Αυτά δεν είναι λόγια ενός Έλληνα ούτε ενός Ορθοδόξου. Είναι η εισηγητική εκφώνηση του υπουργού τουρισμού και πολιτισμού της Τουρκίας, Ατίλα Κοτς στο Α΄ Διεθνές Ερευνητικό Συμπόσιο για το Βυζάντιο, του 2007. Κάποια στιγμή μάλιστα ο Τούρκος υπουργός έγινε πολύ αυστηρός και είπε: << Αυτά σας τα λέω ως υπουργός του Κυβερνήματος Κόμματος Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης. Δεν έχετε το δικαίωμα να λέτε ως Τούρκοι ότι το Βυζάντιο δεν είναι δικό σας. Δεν μπορείτε να το λέτε αυτό γιατί μετά δεν θα έχετε κανένα δικαίωμα σε αυτή τη γη. Αυτή η γη είναι των Τούρκων και σήμερα είναι των κατοίκων της Τουρκικής Δημοκρατίας. Όμως, αυτά που λέω εδώ μπορεί να κατακριθούν, αλλά και σε αυτή τη γη ζήσανε και Βυζαντινοί. Το μουσείο της Αγίας Σοφίας που το μετέτρεψε σε τζαμί ο Σουλτάνος Φατίχ Μεχμέτ, είναι Βυζαντινή κληρονομιά. Δεν το γκρεμίσαμε, το χρησιμοποιήσαμε. Δεν έχετε το δικαίωμα να λέτε ότι το Βυζάντιο δεν είναι δικό μας. Πρέπει όμως να είμαστε προσεκτικοί στα θέματα αυτά για λόγους εθνικής ενότητας >>. Τα λόγια αυτά που, λογικά, αιφνιδιάζουν οποιοδήποτε αναγνώστη δεν μπορούν να εκληφθούν ως τυχαία. Ούτε τυχαία είναι η προβολή τους σε κεντρικό σημείο της εφημερίδας Μιλιέτ. Ο Κοτς δεν τα απήχυθε στον απλό κόσμο. Στην ουσία έδινε γραμμή στους κορυφαίους τουρκολόγους και ιστορικούς της χώρας του, οι οποίοι παραβρίσκονταν στην έναρξη ενός πολύ προβληθέντος Συμποσίου στο οποίο συμμετείχαν ο Γενικός Πρόεδρος των Μουσείων και Πολιτιστικών Εκθέσεων, Ορχάν Τουσγκούλ, ο Πρόεδρος του Σουλτανικού Παλατιού Τοπ Καπί, Δρ. Ίμπερ Ορταϊλί και τα διευθυντικά μέλη του διοικητικού συμβουλίου της διαβόητης στην Τουρκία για την ισχύ της, Κοσ Holdings, Σεμαχάτ Αρσέλ και Ομέρ Κοτς. Αυτή η γραμμή που παρουσιάζει την Τουρ-

κία ως τον κληρονόμο του Βυζαντίου επιδιώκει σήμερα την διαμόρφωση μιας νέας Τουρκικής Ευρωπαϊκής ταυτότητας όχι μόνο προς το εσωτερικό της χώρας αλλά προς το εξωτερικό. Και έχει αποτέλεσμα!... Εμφάνιστηκαν ήδη ιστοσελίδες στο εξωτερικό, μη τουρκικές, που επίσημα ταυτίζουν το Βυζάντιο με τη σημερινή Τουρκία την οποία θεωρούν και διάδοχό του. Για παράδειγμα στην ιστοσελίδα www.about.com η οποία παγκοσμίως είναι πολύ δημοφιλής σε όλους τους αγγλόφωνους, δημοσιεύεται άρθρο με τίτλο: << Byzantium (Turkey) >>, τίτλος ο οποίος ταυτίζει πλήρως την σημερινή Τουρκία με το Βυζάντιο. Για πρώτη φορά η συζήτηση για ποιοι είναι οι Τούρκοι πήρε πρόσφατα καταλυτικό χαρακτήρα. Οι άνθρωποι συνειδητοποιήσαν έτσι απλά και εύκολα ότι δεν είναι δυνατόν να χάθηκε ο αυτόχθων βυζαντινός ή βυζαντινοποιημένος πληθυσμός της Μικράς Ασίας, μετά την έλευση των λίγων, ούτως ή άλλως - Σελτζούκων και Οθωμανών Τούρκων. ΤΙ ΑΠΟΓΙΝΑΝ ΟΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΙ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΙ ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΤΗΣ ΜΙΚΡΑΣ ΑΣΙΑΣ ΜΕΓΑΛΟ ΜΕΡΟΣ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ ΗΤΑΝ ΚΑΘΑΡΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΑΤΑΓΩΓΗΣ; ΠΡΟΦΑΝΩΣ..... ΤΟΥΡΚΟΠΟΙΗΘΗΚΑΝ. Ένα ερώτημα που παρόλη την εμφανιζόμενη αφέλειά του είναι συγκλονιστικό και ταλανίζει σήμερα σχεδόν κάθε Τούρκο: << Κατά πόσο και σε τι ποσοστό είμαστε Τούρκοι; Μήπως είμαστε ΕΛΛΗΝΟΓΕΝΕΙΣ; Μήπως είμαστε ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΙ; >>. Αυτό ακριβώς τον προβληματισμό φαίνεται ότι περιέχει μέσα της η νέα τάση της Τουρκίας να θέλει να παρουσιαστεί ως η κληρονόμος του Βυζαντίου. Και μάλιστα δίνει λύση στο πρόβλημα με τον καλύτερο δυνατό τρόπο!... Απομακρύνει τον κίνδυνο του Ισλάμ (αφού η αποδοχή της βυζαντινής κληρονομιάς σχετίζεται κυρίως με την αποδεκτική από την Χριστιανική Ευρώπη - Ορθοδοξία), επιβεβαιώνει το ευρωπαϊκό πρόσωπο των Τούρκων (ποιος θα αρνηθεί να συμμετέχουν στην Ευρώπη οι << απόγονοι >> των Βυζαντινών;) και ταυτόχρονα << ανακουφίζει >> πολλές από τις εσωτερικές της εντάσεις. Η κουβέντα για την ρωμαϊκή - ελληνική καταγωγή των σημερινών Τούρκων άνοιξε στην Τουρκία και δεν φαίνεται τίποτα ικανό να την σταματήσει. Τη συζήτηση άνοιξε ο ίδιος ο εκληπών βος Πρόεδρος της Δημοκρατίας της Τουρκίας, Τουργκούτ Οζάλ, το 1988, με το περίφημο και αμφιλεγόμενο στην Ελλάδα βιβλίο του, << Η Τουρκία στην Ευρώπη >>, όπου σημείωνε, θεωρώντας μας Τούρκους, μας διώχνετε. Να ξέρετε δεν έχουμε τίποτα που να ονομάζεται τουρκικό, σε φυλετικό πολιτισμό, ό,τι έχουμε το έχουμε πάρει από τους Έλληνες. Ο πολιτισμός μας είναι ελληνικός πολιτισμός, ακόμα και το όνομα του γιού μου, Εφέ, είναι ελληνικό, έ-

τσι δεν έχουμε κανένα πολιτισμικό εμπόδιο να μπούμε στην Ευρώπη >>.

ΟΙ ΒΑΘΥΤΕΡΕΣ ΑΙΤΙΕΣ ΤΗΣ ΕΠΑΝΕΜΦΑΝΙΣΗΣ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑ

Στην Τουρκία υπάρχουν και άλλοι λόγοι που η τάση επιστροφής στο Βυζάντιο ήρθε στην επιφάνεια, όπως το ότι λόγω της πίεσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το καθεστώς έγινε πολύ περισσότερο ανεκτικό στο να ακουστούν οι φωνές στις οποίες επί κεφαλαιό είχε επιβληθεί σιγή. Άλλος ένας λόγος είναι ένα κόμπλεξ και ένα δέος που αισθάνονται οι Τούρκοι απέναντι στους Ευρωπαίους οι οποίοι οι ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΤΗΤΑ και η ΕΛΛΗΝΙΚΟΤΗΤΑ είναι δεδομένες αξίες. Διεκδικούν λοιπόν (ανειλικρινώς ή ειλικρινά) και τη δική τους "ευρωπαϊκότητα" ως ισχυρότερη και σοβαρότερη της Ευρωπαϊκής, ανατρέχοντας στις δικές τους ΕΛΛΗΝΟΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΕΣ ΡΙΖΕΣ. Όπως έλεγε ο καθηγητής Νεοκλής Σαρρής, είναι λίγο γνωστό ότι ο Μεβλανά Τζελαλεντίν Ρουμί τονίζε έντονα την ελληνικότητα του. Έλεγε χαρακτηριστικά σε ποιήματά του: << Μπεν γιουνανιγιάν τζινσιντέν >> (<< Εγώ είμαι από το γένος των Ιώνων - ελλήνων >>). Να το ακούω όμως από Τούρκους αυτό σήμερα, οι οποίοι το τονίζουν, είναι κάτι το πρωτοφανές (κάποιοι από αυτούς μάλιστα έχουν προχωρήσει ακόμα περισσότερο και οδηγούνται σε μία προβολή της αρχαίας ελληνικής θρησκείας και σκέψης, όπως στο ετήσιο φεστιβάλ του Δία, στο Κιουτσούκ Κουγιού κοντά στην αρχαία Άσσο!... Φυσικά αυτή η <<ανακάλυψη>> του Βυζαντίου στη γειτονική χώρα δεν προέκυψε από το πουθενά. Ήδη ένας μεγάλος αριθμός Τούρκων ήδη γνωρίζει ή υποψιάζεται την Βυζαντινή-ρωμαϊκή- Ελληνική καταγωγή του Δεκάδες παλαιές Ελληνογενείς παραδόσεις (κλασικές ελληνορωμαϊκές ή Βυζαντινές) οι οποίες παρέμεναν "κρυφές" επί αιώνες οθωμανισμού και κεμαλισμού μπορούν επιτέλους να εμφανισθούν ελεύθερα και να αναγγείλουν εκ νέου την ύπαρξή τους, όχι τόσο με φυλλάδια, μπροσούρες, βιβλιάρια, όσο μέσω τις εκρηκτικής ελευθερίας που παρέχουν τα blogs στο διαδίκτυο. Οι κρυπτοχριστιανοί διστακτικά, αλλά όλο και περισσότερο, δεν νοιώθουν πλέον υποχρεωμένοι να κρύβονται. Ενδεικτικά έλεγε φίλος, από την μειονότητα των αραβόφωνων Αντιοχειανών Ελληνο - ορθοδόξων (Rum ortodous), ότι πριν μερικά χρόνια ο πεθερός του βρέθηκε σε ένα μικρό χωριό στα βόρεια της Ανατολίας, το Adiyaman. Βρήκε μια εγκαταλειμμένη εκκλησία και πήγε με συγκίνηση μέσα να προσκυνήσει. Καθώς πήγε να βγει από την χαλασμένη εκκλησία αντίκρισε έκθαμβος σαράντα περίπου τόπιους να τον έχουν περικυκλώσει. Πάγωσε γιατί φοβήθηκε ότι θα του κάνουν κακό. Βγήκε ένας που φαινόταν ο αρχηγός και τον πλησίασε με μια παράξενη υποψία χαραγμένη στο πρόσωπό του: << Μπας και είσαι ορθόδοξος;>> τον ρώτησε, εκείνος δεν το αρνήθηκε και φοβισμένος απάντησε: << Ναι, τι θέλετε; >>. Η απάντηση του "αρχηγού" τον άφησε κεραυνοπληκτο αλλά και γεμάτο συγκίνηση και φόβο: << Δεν θα φύγεις αν δεν υποσχεθείς ότι θα βρεις τρόπο να μας βαφτίσεις όλους!...>>. Έτσι και έγινε και μάλιστα μετά την βάφτισή τους κάποιοι από αυτούς παρουσιάστηκαν στην Διεύθυνση ταυτοτήτων (Nufus Mudhluğu) της περιοχής τους αποφασισμένοι να δηλωθούν ως Χριστιανοί με τα νέα τους ονόματα. Πράγμα και το οποίο τελικά κατάφεραν. Αυτές οι βαφτίσεις δεν συνέβησαν μόνο εκεί. Είναι ένα γενικότερο φαινόμενο που οδηγεί πολλούς Τούρκους στην Ορθοδοξία και στο Οικουμενικό Πατριαρχείο. Και να σκεφτεί κανείς ότι οι Αντιοχειανοί Ορθόδοξοι της Τουρκίας, μεγάλη και παραδοσιακή κοινότητα που έχει τις ρίζες της στην πρωτοχριστιανική Εκκλησία της Ελληνιστικής Αντιοχείας, στις τουρκικές ταυτότητες καταγράφονται ως <<Rum >> (Ρωμιοί- Έλληνες). Ενώ όταν έρχονται εδώ στις Ελληνικές άδειες παραμονής -που σπανιότατα εξασφαλίζουν καταγράφονται ως Τούρκοι. Έλεγε με πίκρα και παράπονο πάντοτε ο Σταύρος Κιλτσιζής (περί σειρά ετών διατελέσας πρόεδρος του συλλόγου Αντιοχειανών της Αθήνας) στην Τουρκία μας λένε Ρωμιούς και εδώ μας λένε Τούρκους!... Καμία απολύτως μέριμνα δεν έχει ληφθεί ώστε να δοθεί η ταυτότητα ομογενούς στους ανθρώπους αυτούς, που αντιμετωπίζονται με αρνητικότητα από τις αρμόδιες Ελληνικές αρχές που δίνουν συλλήβδην άδειες παραμονής σε ξένους που δεν έχουν καμία σύνδεση με την Ελλάδα. Τα παραδείγματα πληθαίνουν εντυπωσιακά στην ιστορική περιφέρεια του ΠΟΝΤΟΥ. Ενδεικτικά θυμάμαι χαρακτηριστικά το παράδειγμα ενός Ελληνοφώνου Μουσουλμάνου του Τουρκικού Πόντου. Ας τον λέμε Σωκράτη. Ήρθε στην Ελλάδα και κρυφά σε ένα μοναστήρι βαφτίστηκε. Αυτός και ένας γιός του. Έβαλε τον σταυρό στον λαιμό του και δεν τον βγάζει πια από ε-

κεί. Τον ρώτησα: << Τι είναι αυτό που σε οδήγησε στο να βαφτιστείς;>> και εκείνος με τα ποντιακά του Ελληνικά που τα μιλάνε ανόθευτα στην Τόνια, και στον Οφ, μου απάντησε: << Δεν ήξερα ότι η γλώσσα που μιλάμε ήταν Ελληνική. Κανείς δεν μου το είχε πει. Μέχρι που ήρθαν κάποιοι Πόντιοι εδώ από την Μακεδονία, χόρευαν σαν κι εμάς και τραγουδούσαν στη γλώσσα μας. Πήγα αναστατωμένος και τους ρώτησα ποιοι είναι και μου είπαν : "Ελληνες" και ότι η γλώσσα μου είναι Ελληνική. Γύρισε ο κόσμος ανάποδα. Από παιδί, θυμάμαι, πηγαίναμε στην Παναγία Σουμελά, στο χάλασμά της για να μαζεύω αγίασμα, το νερό που στάζει από πάνω, χειμώνα καλοκαίρι, έβρεξε δεν έβρεξε, χιόνισε δεν χιόνισε, πάντα το έκανα, ήξερα ότι αυτό έκαναν πάντα οι δικοί μας, για το καλό!... Πάλι ήξερα ότι εμείς δεν θυμώμασταν να έχουμε έρθει από πουθενά αλλού, ας πούμε από τα βάθη της Ασίας όπως οι Τουρκάντ. Ήμασταν πάντα εδώ. Με έπιασε κάτι σαν τρέλα. Θυμήθηκα πως όταν σκάβαμε στα χωράφια μας ότι βρίσκαμε δεν ήταν τούρκικο. Σκάβαμε μισό μέτρο βρίσκαμε εκκλησίες και ελληνικά γράμματα, σκάβαμε πιο κάτω, και βρίσκαμε ναούς αρχαίους, πέτρες δηλαδή, και αρχαία γράμματα. Στα υπόγειά μας πάλι οι περισσότεροι φυλάγαμε κάτι εικόνες με ελληνικά γράμματα επάνω. Όπου και να κοιτάξεις κάτω από τη γη, η γη σου μιλάει Ελληνικά. Όταν ήρθα στην Ελλάδα και ζήτησα να βαφτιστώ από τον παπά εκείνον, που δεν τον ήξερα καλά του είπα: << Εμείς Ποντικοί, ας ην Ρωμείκην γενίαν>>, (Είμαστε Πόντιοι από το γένος των Ρωμιών). Δεν είχα τίποτε άλλο να του πω. Όταν με βάφτισε όλο το αίμα μου τραγουδούσε. Ήμουν πάλι τραντέλλενας!... Το φαινόμενο είναι τεράστιο και μάλιστα η ορθόδοξη Εκκλησία, για λόγους ευνόητους, δεν επιτρέπει εύκολα αυτές τις βαφτίσεις αλλά μετά από πολύ μεγάλο καιρό κατήχησης και πάντα με περίσκεψη. Γι' αυτό δεν είναι λίγοι οι Τούρκοι που πηγαίνουν στην Ελλάδα, στη Βουλγαρία, στη Ρωσία, στη Γεωργία ή στους Άγιους Τόπους για να βαφτιστούν ευκολότερα. Πρόκειται για μαζικό φαινόμενο που δεν έχει αξιολογηθεί καθόλου από την Ελλάδα και που θα διαμορφώσει σίγουρα μία νέα γεωπολιτική κατάσταση στα ευρύτερα Βαλκάνια και στη Μέση Ανατολή. Όλοι οι νεοφώτιστοι ή κρυπτοχριστινοί Τούρκοι ορθόδοξοι, ελληνίζοντες ή τουρκιστές, αισθάνονται ως μητροπολιτικό τους χώρο το Οικουμενικό Πατριαρχείο και μέσω αυτού, όσο και αν φαίνεται απίστευτο, την Ελλάδα!... Το κυριότερο όμως είναι ότι όλοι αισθάνονται συνεχιστές του Βυζαντίου. Το Τουρκικό βαθύ κράτος στην αρχή τρομοκρήθηκε με αυτό που συμβαίνει, με το κύμα δηλαδή της ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗΣ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ. Η στάση του απέναντι στο φαινόμενο της αναζήτησης της ρωμαϊκής-Βυζαντινής ταυτότητας των Τούρκων, στην αρχή ήταν μουδιασμένη και έδειχνε πανικόβλητη. Κάποια στιγμή όμως κάποιοι από τους στρατηγούς και τους διαμορφωτές της Κρατικής ιδεολογίας στην Τουρκία συνειδητοποίησαν ότι αυτή ακριβώς η ΕΠΑΝΑΒΥΖΑΝΤΙΝΟΠΟΙΗΣΗ του πληθυσμού της είναι ΤΟ ΙΣΧΥΡΟΤΕΡΟ ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΟ ΟΠΛΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΑΣ, γι αυτό και δείχνουν ανοχή προς το φαινόμενο αυτό προσδοκώντας να το αξιοποιήσουν από την μεριά τους ή να το "κατελώσουν" και να το εμφανίσουν ως αιτούμενο της << σύγχρονης ευρωπαϊκής Τουρκίας >> και της πορείας της

προς την Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση. Ποία είναι η ανοχή; Π. χ. η άδεια λειτουργίας της Παναγίας Σουμελά, η αναγνώριση ελληνικών περιουσιών στην Κωνσταντινούπολη.(Φανάρι και Πριγκιπόνησα κ.τ.λ.), η σχέση ΦΑΝΑΡΙ-ΤΟΥΡΚΙΑ. Οι γεωπολιτικές προοπτικές που ανοίγονται στην Τουρκία, στην περίπτωση που επιδιώξει την επαναβυζαντινιποίηση των πληθυσμών της, είναι τεράστιες. Η ακαδημαϊκός Ελένη Γλύκατζη-Αρβελέρ επανειλημμένα έχει τονίσει ότι ενώ η Δύση παραδέχεται το Βυζάντιο υπήρξε μία κατ' εξοχήν ευρωπαϊκή αυτοκρατορία, το φοβάται επειδή είναι ορθόδοξο. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να το υποτιμήσει αρχικά και να εκμηδενίσει την τεράστια σημασία του για τον δυτικό πολιτισμό. Ωστόσο ό,τι δεν μπορεί να εκμηδενίσει, η Δύση προσπαθεί να το αφομοιώσει και να το οικειοποιηθεί. Το ίδιο συμβαίνει τώρα με την << ΜΕΓΑΛΗ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ>>. Έτσι η επιδοτούμενη προσπάθεια απομάκρυνσης της Ελλάδας από τις Βυζαντινές αρχές της και το παρελθό της εξυπηρετεί τη Δύση (όπως τονίσει η Αρβελέρ-Γλύκατζη σε μεγάλο συνέδριο που έγινε στην Αθήνα) η οποία ανέκαθεν φοβόταν το Βυζάντιο, αλλά και την Τουρκία. Ο Ερντογάν που δίνει μία μάχη ζωής και θανάτου με το τουρκικό βαθύ κράτος (δίκη της Κεμαλικής Εργκενεγκόν) προσπαθεί και αυτός να προβάλλει τη θέση ότι η Τουρκία δεν έρχεται από το πουθενά αλλά έχει βαθιές ρίζες στην Μικρασιατική ιστορία. Πάντα επιλέγει με μεγάλη προσοχή το φόντο και τα σύμβολα στις ομιλίες του. Όχι τυχαία λοιπόν σε τελευταία του ομιλία του, που "αδειάζει" τον στρατό και τις επιλογές του, προσεκτικά φρόντισε πίσω από αυτόν να εμφανίζεται ο Βυζαντινός δικέφαλος αετός αλλά χωρίς το αυτοκρατορικό στέμα και τον σταυρό. Κάθε χρόνο στο ορθόδοξο μοναστήρι του Αγίου Γεωργίου Κουδουνά στη νήσο Πρίγκηπο, στη γιορτή του Αγίου συρρέουν δεκάδες χιλιάδες προσκυνητές, πολλοί στα γόνατα, προκειμένου να ζητήσουν την ευλογία και τη βοήθεια του Αγίου και της Παναγίας σε κάθε πρόβλημα. Η τάξη που επικρατεί είναι υποδειγματική και κανείς δεν μπορεί να φανταστεί ότι οι άνθρωποι αυτοί δεν είναι Ρωμιοί ορθόδοξοι. Ή μήπως είναι... και το ξέρουν βαθεία μεσα στην Καρδιά τους!... Οι προσκυνητές στην Παναγία Σουμελά του Πόντου παρατηρούν με δέος τις σταγόνες του αγιασματος που πέφτουν από την οροφή στεθερά, ανεξάρτητα από το αν τα νερά έχουν παγώσει, αν υπάρχουν λειψυδρία ή ξηρασία. Αυτό το αγίασμα έγινε αιτία πολλές χιλιάδες Ελληνόφωνων μουσουλμάνων του Πόντου να παραμείνουν κρυπτοχριστιανοί. Μέχρι σήμερα χιλιάδες "Τούρκοι" κάνουν το καθιερωμένο προσκύνημα στη Μαριάμ Ανέ (Μητέρα Μαρία) στο ερειπομένο μοναστήρι και μαζεύουν σταγόνες από το αγίασμα ως φυλαχτό για να τους προστατεύει από τις αρρώστιες και την κακατυχία. Δεν είναι λίγοι οι ορθόδοξοι Χριστιανοί που πίσω από την αναγέννηση της συνειδητότητας στην Τουρκία ότι οι κάτοικοί της είναι απευθείας απόγονοι των Αρχαίων Ελλήνων και βυζαντινών κατοίκων της Μικράς Ασίας, επιβεβαιώνονται οι προφητείες του Πάτρο- Κοσμά του Αιτωλού για την αναγέννηση του << νέου Ρωμείου >> που θα περιλαμβάνει τον Ελλαδικό και μικρασιατικό χώρο και το Αιγαίο. Στα πλαίσια αυτά, πολλοί Τούρκοι θεσμικοί παράγοντες της εξουσίας έχουν αρχίσει να αντιλαμβάνονται ότι Η ΥΠΑΡΞΗ ΣΤΗΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗ ΤΟΥ ΟΙ-

ΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΕΙ ΚΕΝΤΡΟ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΚΑΙ ΔΥΝΑΜΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΔΙΑ ΤΟΥΣ ΤΗΝ ΧΩΡΑ. Έτσι, υποθέτουν ότι το να αναδείξουν την πόλη ως οικουμενική μητρόπολη των ορθόδοξων όλης της Γης και την Τουρκία ως συνεχιστής του Βυζαντίου, ΘΑ ΠΡΟΣΔΩΣΕΙ ΣΤΗΝ ΧΩΡΑ ΤΟΥΣ ΑΙΓΛΗ ΠΟΥ ΚΑΜΙΑ ΑΛΛΗ ΓΕΩΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΔΕΝ ΘΑ ΜΠΟΡΟΥΣΕ ΝΑ ΠΡΟΣΔΩΣΕΙ. Η παλιά ιδέα των Κιτσίκη και Οζάλ να ΓΙΝΕΙ ΤΟ ΦΑΝΑΡΙ ΕΝΑ ΟΡΘΟΔΟΞΟ ΒΑΤΙΚΑΝΟ αρχίζει να βγαίνει από τα συρτάρια στα οποία είχε "κρυφτεί". Οι Αμερικανοί δεν θεωρούν κακή την ιδέα, αλλά το ζήτημα

είναι το αν η Ελλάδα θα έχει λόγο στη νέα αυτή διαβλεπόμενη διεθνή διπλωματική εξέλιξη. Έτσι μπορεί να εξηγηθεί και η ανοχή του τουρκικού κράτους απέναντι στην αναζωπύρωση του Αλεβισμού και της ορθοδοξίας στους τουρκικούς πληθυσμούς. Γιατί, όποιος πιστεύει ότι γενικά η ανοχή προς τους << διαφορετικούς>> είναι η νέα πολιτική της Τουρκίας, κάνει λάθος. Η πρόσφατη απαγόρευση των δραστηριοτήτων των Μαρτύρων του Ιεχωβά αποτελεί δείγμα της απολυτότητας της τουρκικής πολιτικής, η οποία χαρίζεται μόνο προς αυτούς που την συμφέρει.....

Βιβλιογραφία: Τ.Μ. Γεώργιος Αλάξανδρου

Μνημόσυνο υπέρ αναπαύσεως των ψυχών των 353.000 χιλ. Ελλήνων του Πόντου και Οφίων θυμάτων της γενοκτονίας

Στην Νέα Τραπεζούντα, ο Ποντιακός Σύλλογος Αλέξανδρος Υψηλάντης, την Κυριακή 27 Μαΐου 2012 τέλεσε μνημόσυνο υπέρ αναπαύσεως των ψυχών των 353.000 χιλ. Ελλήνων του Πόντου. Και ο Όφιος του Πόντου με τα οκτώ Ελληνικά χωριά του, έχει τα θύματα της Γενοκτονίας στα χρόνια 1916-1922.

Διαβάστηκαν όλα τα ονόματα των αδικωχαμένων Οφίων από κάθε ένα χωριό του Όφι που είναι οι εξής:

ΧΩΡΙΟ ΓΙΓΑΣ

Αντωνιάδης Χρήστος
Βασιλειάδης Ι. Βασίλειος
Γιανταμίδης Βασίλειος
Μαυρόπουλος Νικόλαος
Τερζίδης Γεώργιος και Τερζίδου Ζωή

ΧΩΡΙΟ ΖΗΣΙΝΩ

Αλχαζίδης Κ. Λάζαρος
Αλχαζίδης Παν. Νικόλαος
Αλχαζίδης Ν. Παναγιώτης
Αλχαζίδης Πετρ. Παναγιώτης
Αλχαζίδης Γ. Σταύρος

Αμοιρίδης Ιωάννης
Χαριτόπουλος Χ. Γεώργιος
Χαριτόπουλος Κ. Λάζαρος

ΧΩΡΙΟ ΖΟΥΡΕΛ

Αδαμίδης Ηλ. Βασίλειος
Αδαμίδης Ηλ. Γεώργιος
Αθανασιάδης Ν. Γεώργιος
Αθανασιάδης Λαζ. Παναγιώτης
Αθανασιάδης Αθ. Σταύρος
Ανθόπουλος Αδ. Βασίλειος
Ανθόπουλος Π. Βασίλειος
Ανθόπουλος Γεώργιος
Ανθόπουλος Ευθύμιος
Γαρατσιδής Ηλίας

Καραμαλιτίδης Δημήτριος
Κοσμίδης Ν. Βασίλειος
Κοσμίδης Ν. Δημήτριος
Κοσμίδης Αν. Ηλίας
Κοσμίδης Ν. Κωνσταντίνος

Παπαδόπουλος Γρηγόριος
ΧΩΡΙΟ ΚΡΗΝΙΤΑ
Ο Ιερέας Ιωάννης Παπαδόπουλος
Παραδεισόπουλος Αναστάσιος
Πετρόπουλος Βασίλειος και ο γιός

του

Πετρόπουλος Γεώργιος
ΧΩΡΙΟ ΚΟΥΡΙΤΣ

Αποστολίδης Νικόλαος
Σιδηρόπουλος Παναγιώτης, Ιωάν-

νης και Χρήστος

ΧΩΡΙΟ ΚΟΦΚΙΑ
Ο Ιερέας Σπανίδης Κωνσταντίνος
ΧΩΡΙΟ ΛΕΚΑ
Πετροπούλου Σοφία

ΧΩΡΙΟ ΧΑΛΤ

Λυκίδης Β. Σταύρος
Εμείς σαν σύλλογος Ποντίων Υψηλάντης Ν. Τραπεζούντας τιμούμε τη μνήμη των 353.000 θυμάτων της γενοκτονίας μαζί και των Οφίων. Ένας ελάχιστος φόρος τιμής για τη θυσία τους. Αγαπούμε την ειρήνη και αγωνιζόμαστε δημοκρατικά και ανθρώπινα για αυτήν, μέσα στη μεγάλη κοινότητα της Ευρώπης. Απαιτούμε όμως και το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και αξιών. Και ζητούμε τη διεθνή αναγνώρισή της από το σημερινό τουρκικό κράτος και όλους τους διεθνείς οργανισμούς. Λέμε μαζί σας όλοι ευλαβικά:

Αιωνία τους η Μνήμη

Το Δ.Σ. του συλλόγου ευχαριστεί την πρεσβυτέρα Σταυριανίδου Παρασκευή για την ετοιμασία των κολύβων την Τερζίδου Μαρία και την Φωτεινή Τερζίδου για τον μπακλαβά (γιαγλί).

